

"LIETUVA" SAVAITINIS LAIKRAŠTIS
Išleis kas penktadienį, Chicago, Ill.
Prenumerata metams:
Savienijose Valstijose.....\$2.00
Kanadoje ir Meksikoje.....2.50
Kitose viešpatystėse.....3.00
Prenumerata apmokama iš viršaus. Prenumeratos mo-
kėjimui siunčiami mėnesiniai numerai, ne nuo Naujų Metų.
Apie prenumeratą rašyti: A. OLSZEWSKI
J252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

LIETUVA

THE LITHUANIAN WEEKLY "LIETUVA"
Published every Friday at Chicago, Ill.
Yearly Subscription rates:
In the United States.....\$2.00
Canada and Mexico.....2.50
To Foreign Countries.....3.00
Advertising rates on application. Address
all communications to publisher:
A. OLSZEWSKI
J252 SO. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.

Entered as Second-Class Matter July 13th, 1893, at the Post Office at Chicago, Illinois, under Act of March 3rd, 1879.

Nr. 38

CHICAGO, ILL., PENKTADIENIS, 20 d. RUGSĖJO (SEPTEMBER) 1912 m.

Metai XXI

POLITISKOS ŽINIOS.

JUNGTINIAI VALSČIAI.

Jungtiniai Valsčiai iš palengvo stengiasi vidurinę Ameriką padaryti kaip savo valdybą. Valdžia naudojasi iš kilančių vidurinės Amerikos republikose maistų, kokius tankiai pats amerikoniškas, kad galima būtų žvelgti drumstame vandenyje. Jungtiniais Valsčiams užmeta, būk jė palaiko revoliuciją ir Meksiką, kurią nori savo globon paimti taip, kaip mažas vidurinės Amerikos republikas; nesikiša, dar į pietinės Amerikos reikalus, kol nepavydys šiaurinė ir Vidurinė Amerika; nesikiša ten gal jėi drumstame vandenyje. Jungtiniais Valsčiams užmeta, būk jė palaiko revoliuciją ir Meksiką, kurią nori savo globon paimti taip, kaip mažas vidurinės Amerikos republikas; nesikiša, dar į pietinės Amerikos reikalus, kol nepavydys šiaurinė ir Vidurinė Amerika; nesikiša ten gal jėi drumstame vandenyje.

Dabar užgimė revoliucija republikoj San Domingo, kur Jungtinių Valsčių agentai ir dabar prižiūri mutines. Todėl Jungtiniai valsčiai į San Domingo rengiasi siųsti savo kariškus laivus. Pasitūnima ten kariškų laivų teisinga, jog nenori leisti revoliucionieriams mutines ir republikos įdėti paimti. Bet revoliuciją ramiai rengia San Domingo politikieriai Jungtiniuose Valsčiuose. Ir dabar kilusioj revoliucijoj dalyvauja, o gal ją veda New-York'e gyvenantis San Domingo generolas Iforatio Vasquez, buvęs prie užmošto prezidento Caceras ministeriu. Vasquez statė savo kandidatūrą prezidento vietai, bet tapo išrinktas prezidentu jo priešas Victorio. Todėl Vasquez išdumė į Haiti, o paskui atkako į New Yorką.

Revoliucija pirmiausia kilo šiaurinėse pakrantėse Puerto Plata apskrityje. Prie Sanchez 48 valandas trukęsi smarkus mušis. Prezidento valdžia giriasi, jog revoliucionierius įveikė, bet visgi besiplatinimo revoliucijos nesulaikė, revoliucionieriai valdo šiaurines pakrantes.

Revoliucionieriai prie Haiti rubežiaus užėmė mutines, todėl Jungtinių Valsčių valdžia siunčia į San Domingo savo kariškus laivus, nuo kurių išsodinti jureiviai turės užimti mutines ir valdžios rinkimo mokesčių įstaigas, kad iš jų revoliucionieriai negalėtų naudotis.

Turbūt kitur nėra taip neiškių teisių, kokias visai galima aiškinti, iš ko, žinoma, advokatai moka naudą sau traukti. Neaiškumų yra ir Jungtinių Valsčių mutių tarifoje. Dėl to neaiškumo kartais išeina juokingi nesuapratimai. Neseniai mutininkams prisiėjo lauzyti galvą, kad išristi klausymą, ar višta yra paukštis. Dabar priscina išristi, kas yra silkė. — žuvis, ar ne žuvis. Už silkės mutis yra 1/2 cento nuo svaro, o už žuvies blekinės mutis yra 30% jų vertės. Dėl to tai ir mutininkai lauzo dabar galvą kas yra silkė? Be abejonės jie jas priskirs prie žuvies, kad gauti muto 30% vertės.

MEXIKO.

Apie dalykų stovį Meksike prieštaraujančios ateina žinios. Sulyg vienų — revoliucionieriai valdo visą Sonorą valstiją; sulyg kitų, jie yra labai blogame padėjime. Katra iš tų žinių stovi arčiau teisybės, tą žino tik vietiniai gyventojai.

Pereitę savaitę revoliucionieriai užėmė miestą Ojinagą ir nelaisvėn paėmė mažą kariūnės garnizoną, kuris nemėgino ginties, nes amunicijos neturėjo. 15-gi rugsėjo dieną po smarkiame mutių mieste tą nuo revoliucionierius atėmė kariūnės.

Mieste Presidio gauta žinia, jog nelaisvėn tapo paimtas tėvas revoliucionierių vadov — generolo Orozco, pulkininkas Pascual Orozco. Suėmė jį Jungtinių Valsčių pusę. Gauta žinia, jog Jungtinių Valsčių pusę suimtas ir revoliucionierių vadovas, generolas Orozco. Ar jis dalyvavo mutišy prie Ojinaga, ar prieš mutišy, kokius tankiai pats amerikoniškas, ne žinia. Miestą Ojinagą užėmė 350 prezidento kariūnių, ir išvijo revoliucionierius, kurių, kaip matyt, čia nedaugiausia buta.

Revoliucionierių vadovas Salazar paėmė miestą El Tigre. Miestas tas daugume amerikonių apgyventas, aplinkinėse yra amerikoniškas priegulniškos kasyklos. Mutišy užmušta 7 valdžios kariūniai, o 12 sužeista, sužeistas ir vienas amerikonas, bet nepavojingai.

Į Juarezą atėjo žinia, jog mieste Meksike laukta neprigulmėbės dienų revoliucijos prieš Madero ir buk revoliuciją rengėsi sukelti kariūniai; ypač neužgadininti esą kariūniai šiaurinėse valstijose kovojanti su Orozco; jų daug nori revoliucionierių putinti perėti.

Kad prezidentas Madero didelio žmonių pritirimo neturinti neturi, tą geriausiai rodo tas, kad jam atėjus kongreso susirinkimui, jį išsivilpino tautos atstovai. Sukilimai rengiami buvo prieš Madero ne tik sostinėje, bet teigė miestuose Pueblo, Monterey ir Saltillo. Bet valdžia pasisekė rengiamo sukilimo vadovus suimti, todėl sukilininkai, likę be vadovų, revoliuciją tolesniam laikui atidėjo.

NICARAGUA.

Revoliucionieriai republikoj Nicaragua dar laikosi, bet ten esančių Amerikos kariškų laivų vadovas, admiralas Southernland, pranešė Washingtonui, jog jis laukia, kad revoliucionieriai turės prie jo kreipties su prašymu išderėti nuo prezidento karo sulaukymą. Amerikos admiralas mano, jog revoliucionieriai turės pasiduoti, nes išsodinus jureivius nuo Amerikos kariškų laivų ir jiems užėmus geležinkelius, revoliucionieriams tapo perkirstas privežimas maisto ir amunicijos. Ar vienok Amerikos admiralas viltys išsipildys, nežinia; tą neužligo pamatysime.

BALKANŲ PUSSALIS.

Visos Europos didesės viešpatijos mėgino taikyti vedančias jau antri metai karą viešpatijas — Turkiją su Italija, siulė savo tarpininkystę, bet nė viena iš vedančių karą pusijų Europos tarpininkystės nepriėmė. Dabar manoma į tarpininkus pakviesti Ameriką, kuri, pati neturėdama svarbesnių reikalų ant Balkanų pussalio, geriausiai į tarpininkus tinka.

Rumunijoj važinėjo Austrijos ministerių pirmininkas ir kaip laikraščiai mano, jam pasisekė Rumuniją patraukti ryšin Vidurinės Europos viešpatysčių prieš Rusiją, Francziją ir Angliją.

Nors karas su albanais apsislojo, bet galutinio susitaikymo dar nėra. Turkija sutinka išpildyti visus svarbesnius albanų reikalavimus. Bet už tai prietikiškai su Bulgarija genda. Ant rubežiaus buvo mušiai turkiskos ir bulgariskos kariūnės.

VOKIETIJA.

Kaip visur, taip ir Vokietijoj neišpasakytai pabrango valgio produktai, ypač mėsa, nes gyvulių augintojai, naudodamiesi iš mutių ir uždraudimo gabenti Vokietijon gyvulus gyvulių, mėšos kainas kelia vis labiau ir darbininkams dabar sunku mėšos nuimti. Žmonės reikalauja, kad būtų susauktas parlamento ne-

paprastas susirinkimas apkalbėjimui kaip pagelbėti žmonėms. Socialistai reikalauja panaikinimo mutių ant šaldytos mėšos ir atidarymo rubežių gyviams galvijams iš kitų kraštų. Leista jau gabenti mėsa iš Danijos ir galvijai iš Sveicarijos. Miestas Magdeburg, Dresden, Mainz nutarė reikalausti, kad per rubežių būtų leidžiami svetimi gyvi galvijai ir kiaulės. Berlynas nutarė įstaisyti specialiskus laivus gabenimui mėšos iš Australijos. Valdžia vienok iki šiol nenori mutių sumažinti, bet nėra abejonės, kad žmonės ją privers mutis mažinti. Valdžia privalo rūpintis viso krašto reikalais, o ne mažo skaitliaus gyvulių augintojų.

IS LIETUVOS.

IS VARENOS, Viln. gub.

Mūsų parapijoje daug yra sodžių, bet nė vieno nėra išėjusio į viensėdijas. Jau buvo Barcių sodžius susitarę, pasivėžė maitininką ir išmėravo laukus.

Gyventojai traukė liosius (burtnus), katras kur ištrauks, man tenai bus, nes yra nelygūs laukai: vienu geresnė žemė, kitur smėlynai, pagaliaus ištraukę liosius pamatė, kad vienoms teko perdaug gerai, o kitiems suvis bloga. Tokiu būdu vieni buvo užgandinti, o kiti norėjo, kad antra kartą permirnotų.

Dabar nutarė taip: kam teks gera žemė, o kam bloga, tai gausis geros žemės atmokės tam, kamtrams teks bloga, pinigais. Pagal tokią nutarimą sutinka visi ir žada skirstyti į viensėdijas. Geras daiktas būtų, kad ir kiti sodžiai eity į viensėdijas, kaip Dobriškių, Drucekių ir kiti sodžiai, nes iš to krašto visų laukai lygūs, mažą yra smėlynų.

Giraitės Macukas.

— Aušra —

IS TRAKŲ.

Pas mus žmonės mėgsta išsigirti. Mūsų dekonas kun. Malinkevičius pradėjo uoliai raginti žmones užrašyti prie blaivybės, ir didžiama žmonių noriai rašosi. Bet-gi atsiranda ir tokių nesuipratėlių, kurie nenori užrašyti dėlto, kad kunigas juos neprirašytų prie lietuvių. Ir pas mus yra tokių, kurie pasakoja žmonėms apie kokią tai "polską viarą". Žmonės nebežino nė ko klausyti.

Miestelyje yra miesto keturklesė mokykla, kurioje šiais metais mokėsi apie 120 mokinių, tame skaičiuje 10 lietuvių; mergaičių mokyklą lanko apie 17, bet lietuvių nėra nė vienos. Gaila tik, kad mokykla jau nuo rugsėjo mėn. kapeliono nebeturė. — Neseniai čia viena moteris kė pagimdė tris mergaites ir visos liko gyvos. — P. Trakietis.

— Aušra —

IS VILNIAUS APYLENKES.

As manau, kad kiekvienas didesnis miestas daro didelę ir netekmę į savo artimiausių apylenkių valstiečius ar šiaip gyventojus. Su Vilniaus gi apylenkėmis yra taip: juo arčiau Vilniaus, juo dažniau užgirsti "endekuojuantai", juo — žmonės tamsesni, juo jų pasauliožvalga siauresnė, susikuopusi tik tautystės ir tikėjimo klauseime. Tie du klauseimai čia neatsikriami.

— Mūsų kunigas geras. Jis su ponais eina. Visur tik "varšavekai". Lietuviškai niekad nekalba....

Taip tai pasididžiudama gyvė Paberžės kunigą Vaitiekuną kokią tai pono Jelenisko ar Jankinsko kumetė.

Paberžė tai pirmą ūtenos vienkeliu vieta, pirmą, taip sakant, "stotie", kur su kiekvienu visai lengvai lietuviškai galima susikalbėti. Jeigu prakalbinti lietu-

viškai čiabuvį žmogų ligi Paberžės, tai dažnai tau atsakys lenkiškai, bet savo atsakymu parodys, kad supranta, kas jam pasakyta; dažniausiai gi atsako "nie rozumim". Tačiau drąsiai klausk lietuviškai kiekvieno su tikto žmogaus, važiuojančio iš toliau Vilniun, jis iškart atsakys lietuviškai, bet paskui susigriebęs, kad nedorą darbą daręs, stengsis su tavim kalbėti lenkiškai.

Žmonės lietuviškai "ponaičio" prakalbinti "labai stebisi, taip ir išplečia akis ir turbūt tik iš nuostabos išspradžios atsakinėja lietuviškai.

— Ten už Paberžės jau tikroji Lietuva. Ten visur lietuviškai susikalbėsi, aiškiai man vienas žmogutis.

Tečiau endekizmas siekia net ligi Malėtų. Lukšos sodžius, apie 2 verstus nuo Malėtų, tai pirmas, kur žmonės su savo vaikais kalbasi tik lietuviškai ir lenkiškai jų dargi poterių nemokina. Šiaip gi užėjus sodžium, girdi suaugusius kalbant tarp savęs lietuviškai, bet vaikus kalbinant sugadinta lenkų kalba. — Tai mat pas mus iš seno toks paprotys, kad vaikus mokina tik lenkiškai, o paskui suaugę lietuviškai ir jie patį išmoksta.

Paklausius gi šeimininkės, ar ir ji taip buvo auginta, — ji man greit atsakė, kad taip, ir kad kitą jup kur negalima.

Tas endekizmas, bevaiznuojant, pagalios pradeda nušiboti. Jokių minčių, jokio galvojimo, jokio, pagalios, gyvumo! Tik tiek ir tegirdi kaip tik "nie rozumim". Indiferentiškų tautininkų klauseime beveik ir nėra: tai karštas endekas, (o tokių daugiausia), tai karštas lietuvis. Vietomis lietuvištos neapykantą taip didelę, kad, kaip man sakė, neapkenčia dargi rutos, nes tai esą "klopu", "kamų" gėlė. Lietuvių dainų gėdai ir nekenčia, nes tai kamiškos, kitų gi nemoka ir turbūt nesupranta, nes jiems svetimos dvasios. Juk sulenkėję vistic pasilikę lietuviams, jie vistic šios šalies oru kvėpuoja, ir vistic jiems Pavisljo dainos svetimos, nesuprantamos. Klausiasi ir neatsiklaidaus užgirdę, Paberžės pravažiavęs, lietuviškos dainos. Kaip galintai ir kaip drąsiai ji praskambėjo ir vėl nutilo, kad net liudna pasidarė. Rodosi šalis atbušo, suamanavo ir vėl užmigo, užsnuodo. Žodžių negirdėjau, gal jie ir ne lietuviški buvo, bet gaida, gaida....

— Dainos neužmuši! — prisiminė man kokio tai, turbūt poeto, žodžiai. Bet apie patį Vilnių juk ir dainos užmuštos!... Mačiau paveikslą, rodantį mirties smėklą. Kur ji perėjo — tik lavonai ir tyrlaukiai beliko. Keliaujant ligi "tikrosios Lietuvos" (taip čia vadina vietas lietuvių apgyventas), man dažnai tas paveikslas prisimindavo: iš Vilniaus bangomis slenkia endekizmas. Ten, kur pasiekia jo šaltos bangos, viskas miršta: rutos vysta, dainos nustoja skambėti, pasakos užmirštančios, žmogus protas susitraukia, susiraukšlėja, tartum gėlė šalčio griebta. Tokioji gi dirvoj pradeda bujoti artimo neapykanta, tuščias pasididžiavimas, kvailystė, žmogaus paniekimas, visą šalį tartum koks svaigulys apima.

Teko man taipogi matyti žmogų vėžįų sargantį. Sveiką kūną vis labiau, vis giliau liūda. Žiurint gi į Lietuvos žemėlapi man prisimena toji liūda: ten, kur Vilnius ir jo apylenkės baltai nudažyta — tai endekizmo išėsta vieta. Čia gal dar ir gyvas kunas, bet sergantis. Sergantis gi netik iš tautinių, bet iš demokratinių visos žmonijos idėjų atžvilgio. "Kur pereina mano arklys, ten žolė neauga". Kur pereina endekizmas, ten jokios gyvos minties nėra, gal-

lima pasakyti perfrazuojant Attilos žodžius. Pamėgink pirciti kokiomis nors humanitarinėmis idėjomis prie žmonių, endekizmu užkrėstų! Tai gi ar rasis koks nors idėjinis lietuvis, kuris nemanytų, kad reikia tą vėžio išbertą Lietuvos vietą gydyti? Tas gydymas gi neturėtų lauitis tol, kol endekizmu Lietuvoje ir ženklo neliktų. Bet tai kartus darbas!

Jau nebeto! Giedraičių, jau valandą, kitą, kalbėsi su žmonėmis tik lietuviškai. Vienoje vietoj keliai skiriasi:

— Meldžiamieji, kuris čia kėlas į Giedraičius?

Žmonių būrelis, sustojęs rugius kirtęs, veidai piktai, atsako man lenkiškai rusių balsu, kad nesuprantą, ką aš jiems sakau. — As atkartoju klausimą lietuviškai, bet jau kitais žodžiais, manydamas, gal neaiškiai pasakiau.

— Toks jaunas ir nekalbi lenkiškai! Ar nesarmata? girdžiu atsakymą.

Tuose jų rusiūose žodžiuose aiškiai girdėti lietuvių akcentas ir mašios lietuvių žodžiai. Tai gi aišku, kad jie negalėjo būti atveitais iš kur nors kitur.

Juk tai buvo ramus gyventojas, manau sau, bet atėjo vilkai avių kalyje ir išmokino juos neapkęsti savo artimo, kad ir praeivis, kalbančio neįtikama tiems vilkams kalba.

Išsėkau kitų lenkų kultūros pėdsakų. Juk lenkų kultura taip išgirta, taip daug gero ji mums buk padariusi.

Vienam, kitame sodžiuje klausiu žmonių, ar skaito kokius laikraščius. Sen ten užgirsti, kad skaito jaunieji kokius ten lenkiškus laikraščius, bet kokius — nesužinojau. Kiti skaito ir rusiškus. Bet kaip vieny, taip ir kitų mažai esą, tokių sodžių mažai užėmė. Šiaip gi perdėm randi žmonių, nemokančių nei skaityti, nei rašyti, ir tai ne tik tarp senųjų, bet ir tarp jaunųjų, ir tai dargi Vilniuje buvusiųjų.

Paberžė — pirmą vietą, kur legvai su žmonėmis lietuviškai susikalbi, Giedraičiai gi — pirmą vietą, kur lietuvių kultūreregierai turi užimę "placovką". Yra čia lietuvis-vaistininkas gerb. Valcika, kun. lietuvis ir keletas susipratusių lietuvių valstiečių. Lietuvis iteligenčtas atėjo čia plūgą su saviu nešėnu. Tuo plūgu jis ir manęs nuveikt lienk-endeką, išgydyti tą edantį Lietuvos kūną vėžį.

Isteigė vart. draugiją, lietuvių pirmą pirmiausia pradėjo platinti žmonėms tobulesnius frankius. Ligi jų atėjimo čia žmonės plūgu nežinojo. 1910 metais lietuviams pasistengus, vietas Giedraičių miestelyj pariduota apie 400 plūgu. Lietuviams inkalbinėjant išsikirstę 12—14 sodžių vienasdžiūosna. Dabar steigama čia moterų ukių mokykla. Tikimasi, kad greit bus užbaigti visi formaliskumai su valdžia, ir mokykla galės pradėti gyvuoti.

Visame valsčiuje yra vienui viena mokykla. Mokama viskas joje tik rusų kalba. Lietuvių per valsčius sueigą norėjo išreikalausti ir lietuvių kalbos įvedimą, bet kiti juos užrėkė. Dar mažas susipratusiųjų būrelis!

Kokia gali būti valsčiaus, parapijos ir t.t. tvarka, patį skaitytų galitė nemanymai: miniumas savo reikalų supratimo.

"Aušros" čia ateina gerokas plūostas. Rodos 30—40 egzemp., "L. U." 3—4, "L. 2.", ir "Viltes" irgi po 1 ar po 2 egz.

Tokie tai Giedraičiai, pirmoji ūtenos vienkeliu lietuvių "placovka". Bet kaip tai geistina, kad tokias "placovkas" stiprin-tų ar naujas steigty lietuvių iteligenčtai. Ypač gi daktarai tokiose vietose reikalingi, o ju ten kaip tik ir nėra. Petras.

— Lietuvos žinios —

IS PLATELIŲ, Telsių pav.

Platelių ir Plungės parapijose aptikau keletą ukiniukų, kurie turėdami iš savo vaikų piemenų ir aptvertus daržus ir sodus, su-perka pavasarij po kepaliką ožaičių, po 50—60—70 kap., o rudėn, tuos pačius ožaičius papio-ve, mėsa sau suvartoja, o odą (skureles) parduoda nuo 1 rubl. 80 kap., lig 2 rublių skurelę. Ger-ras pelnas.

Yra čia ukiniukų, skaitančių laikraščius. Regėjau vieną toki ukininką kurs pats nors nemo-ka rašto, tačiau pasirūpino išmo-kyti savo vaikus ir, išrašęs laik-rasį noriai klausio, vaikams be-skaitant.

Bet yra tarp plateliųčių uki-ninkų dvi ydos. Vieni inprate girtuokliauti, o kiti — tasyti kits kitą po teismus. Dėl menkiau-sio mažmožio, dėl vieno-antro žodžio ir beskundžia kaimynas kaimyną teisman. Plateliačiai už tai, kad steigia naudingas draugijas, gerina savo ukius ir vartoja geriausius ukio padar-gus, yra pagirtini, o už bloguo-sius dalykus — labai labai peik-tini, nes tuomi bereikalingai aik-voją skatklą, veltui gašina bran-gų laiką, o kas svarbiausia, ga-dina savo vaikų ir tolesnių bu-simųjų kartų dorą ir sąžinę. Vienok tikimasi, kad panašūs netinkamai besielgiantieji pasi-taisysia.

Taip-gi atradau Platelių ir Plungės parapijose keletą šėmi-ninkų (gaspalinių), išsimekimių iš obuolių, grūšių ir uogų dirbti vyną ir saldumynus. Tai labai naudingas daiktas! Jeigu kuodaugiausia mūsų moterų iš-mokytų taip sunaudoti vaisius ir uogas, tai tais metais, kuomet jų daug yra, nebesertų jais kiau-liu.

— Jaunimas. Tarpe Platelių jaunomėnės randasi padorių šviesių jaunikačių ir mergaičių, kurie tinkamai sunaudoja liuo-są nuo darbo laiką: skaito laik-raščius ir įvairias doras knygeles, mokinasi pas vargonininką gie-doti ir gražiai dainuoti. Malonu ir minėti.

— Šaltinis —

IS BALBIERISKIO, Mar. pav.

Yra tai kampelis, iš kur labai retai atsitinka sutikti žinių laik-raščiuose. Puiki tai vietele ant Nemuno kranto.

Balbiieriskis, lig lenkų valsti-jai sugriuvus (1795 m.), prigul-ėjo Vilniaus vyskupijai. Baž-nyčioje viskas tuomet buvo čia atliekama lenkų kalboje. Ir tik kai buvo inkurta Seinų vyskupi-ja, vyskupo Lubieskio laikais pradėta Balbiieriskio bažnyčioje grįžti prie lietuvištos. Buvo taip. Vieną kartą tasai vyskupas važiuo kur-tai per Balbiieriskį. Buvo nedidelis diena. Laikydama mišias, vyskupas išgirdo lenkiškai ražančių giedant. Ma-tyt, gražiai giedota, kad sugrį-žęs klebonijon vyskupas įsakė klebonui neleisti toliau žmo-nėms giedoti lenkiškai, kad ne-darytų gražios lenkų kalbos.

Tokio būdu pradėta Balbie-riskio bažnyčioje giedoti lietu-viškai. O klebono Vabalo (Zu-kovskio) laikais ir visai čionai lenkiškoji buvo pakeista lietu-vių kalba. Šis dalykas apsiėjo be jokių riaušių bažnyčioje gal-dėto, kad tuomet dar nebuvo endekų ir kad lenkų čionai kaipir-nėsama, nes ir Balbiieriskio žy-deliai visi lietuviškai kalba. Tik keli miestelėnai, neva lenkai, atė-ję tuomet pas kun. Vabalą at-sisakė toliau "kantarauti", (pa-sakę kunigui: "Bądz zdrów, kścieżę proboszczu", ("buk svei-kaas, kunige klebone"). Vienas jų sutikęs toliau lietuviškai gie-doti ir šlandien dar vadovauja giesmininkams, droždamas po Evangelijai senove: Tam sudnam abroze, ko jam, kaip sužinojau, negina klebonas, gerdamas jo senatvę ir kitados parodytuojus gerda norus.

— Geras budas dvi Evangeliji skaityti. Balbiieriskio bažnyčioje pastebėti vertas kun. Brazaus-ko įvestasis labai geras budas skaityti Evangeliją: pirmą lietu-viškai, o paskui lenkiškai. Tuo išvengiama netvarkos ir bildėsio, kuomet ponai, išklausę lenkiškos Evangelijos, čia iš bažny-čios. O Balbiieriskyje jų nekliau-doma nei kunigui skaityti, nei žmonėms klausyti, nes nenorini-tieji klausyti lietuviško pamok-šo šalinasi, kuomet po Evange-lijai žmonės gieda šokią ar to-kią giesmelę. Yra tai labai sek-tinas pavyzdys, kurį vertėtų įve-siti visur, kame skaitoma dvi Evangeliji.

Iš klebono girdėjau, kad įve-dant šitokią tvarką lenkai buvo pasižeidę, kam jų kalbą statoma antroj eilėje, bet kai paaiškino, kad tai padaryta dėlto, kad iš-eidami iš bažnyčios ponai ne-darytų klincių nei kunigui, nei žmonėms, — visi nurimo, tuo labiau, kad lenkų čionai kaipir-nėsama, nes vietinis dvarinin-kas p. Z. jo užveidžia ir kada-nekada atvažiuosieji pas jį svečiai, suėję šventadieniais pres-biterijon (už krotelį) padaro knopelę daugių-daugiausia iš 5—8 žmonių. Šiaip jau didima dvaro tarnų suprantą lietuviškai, o lenkuojantieji miestelėnai — visi lietuvių.

— Šaltinis —

IS MAURUCIŲ, Marijamp. pav.

Organizuojama pajinė draugi-ja inkurti ukinių padargų dirb-tuvei Maurucijų stotyje. Dirbtu-vė norima padaryti "žagrės" sin-dikato vardu ir dirbdinti padar-gus sulig "žagrės" nurodymu. Didelė reikalingų pinigų dalis jau suorganizuota. Išsirkinta pabirkui Maurucijų stotis kaipio patogiausia komunikacijos vieta nes iš čionai lengvai galima pa-siekti gelkelius. Nemuno ir plen-tais ne tikrai visą Sūvalkų gu-berniją, bet didelę dalį Kauno ir Vilniaus gubernijų.

Dalininkas.

— Šaltinis —

IS KYBARTŲ, Suvalkų gub.

Kybartuose atidengiamą valdžios vyrų gimnaziją. Jai pa-skirti direktorius ir mokytojai. Šiais metais bus atidengta pri- rengiamoji, pirmą ir antrą klasę. Kvotimai prasidės rugpiucio 15 d. (sen. st.). Mokslas, rodos — rugsėjo 1 d. Gimnazijos atiden-gimas patvirtintas Augčiausiu paliepinu liepos 1 d.

— Lietuvos žinios —

IS ALUNTOS, Ukmergės pav.

Girdėti, kad Aluntos miestelyje busių, ar jau atidaroma, keturių klesų mifisto mokykla. Tuomi esą rūpinasi vietiniai pažangę-nieji žmonės. Puikus dalykas!

— Šaltinis —

KUNIGŲ PERMAINOS VILNIAUS VYSKUPIJOJE.

Vilniaus vyskupijos valdytojo įsakymu perkeliama šie kunigai: kun. Kaz. Packevičius, katedros kamendiorius, — kamendioriu į Visų Šventųjų bažnyčią Vilniuje; kun. Myk. Zeludzevičius į Parafijonau kam. į Korinčą; kun. Stan. Tilmanavičius ir šv. Rapolo bažnyčios kam. į Drują; kun. Maks. Sarosiekas kam. iš Lydos į Bielostoką; kun. Vacł. Turlajus, Bielostoko kamendo-ris, klebonu į Jeziorus; kun. Baltr. Jasiakas iš Gardino pranciškų bažnyčios kam į Iviją; kun. Pelik. Miginas, Kosciene-vičių klebonas, kamendioriu į Pranciškonas Gardine; kun. Eur. Chvasteckis, Jeziorų kleb., klebonu į Koscienevičius. Naujai įšvestieji paskirti kamendioriais: kun. Stan. Pietkevičius į Per-negina klebonas, gerdamas jo senatvę ir kitados parodytuojus gerda norus.

kas į Bielską, kun. Lind. Olševskis į Sv. Rapolo bažn. Vilniuje, kun. Juoz. Pucilovskis į Volkovską, kun. A. Radziukas į Brestą, kun. Bol. Krasodomsis į Lydą, kun. Bron. Sinkevičius į Bielską.

— Vilniaus —

Rodunios lietuviai pasiuntė po piežiui telegramą apie paskutinius Rodunios bažnyčioje atsikišimus.

— Lietuvos žinios —

Vilniaus švietimo apygardoje nuo Naujų Metų žada įsteigti tris naujas moterų gimnazijas: Vilniuje, Slucke ir Klimavičiuose (Mog. gub.).

— Lietuvos žinios —

Kauno Valstiečių Banko skyrius perkasi sau Pakvičių dvyrą, židinių valstius; žemės iš viso 283 dešimtines.

— Vilniaus —

KUN. ŽIOGO SENOVĖS DAIKTŲ RINKINYS.

Prof. E. Volteris praneša mums, kad jis šią vasarą, būdamas Medingėnuose, ne tik rinkęs Imp. Aleksandro III Muziejų Peterburge etnografinius daiktus, bet ir aprašinęs didelį, kun. Žiogo surinktą, senovės daiktų rinkinį. Kaip pats kun. Žiogas sakys, jo rinkinį galima esą skaityti busiančiojo Liet. M. Dr. jos muziejaus dalimi. Kun. Žiogas pradėjęs rinkti nuo 1901 metų ir, gyvendamas įvairiose Žemaičių krašto ir Augstosios Lietuvos vietose, surinkęs jau labai daug medžiagos iš mūsų žemės archaologijos ir palaietnologijos. Pats kun. Žiogas turi susatęs paskutiniuoju dešimtmėčiu surinktųjų daiktų katalogą. Katalogas toks:

1. Srašas kirvelių, kylių ir kaltelių be kiurynių No. 1—128.
2. Srašas tokių-pat daiktų, tik su kiurynėmis No. 145+28, viso labo 173 numeriai.
3. Akmeninių kujelių ir kirvelių skylių gabalukų No. 1—99.
4. Galastuvių titnaginiais įrankiais galasti ir pačių įrankių šukių No. 1—52.
5. Randonių, baltų ir kitokių karolių No. 1—108.
6. Akmeninių laidynėms (svaldyklėms) su pratinomis kiurynėms No. 1—32.
7. Labai indonių ir įstabių, bet nežinomų, kam reikalingi, akmeninių daiktų No. 1—64.
8. Salantų parapijos Kalnalės filioje surinktų akmeninių grybų, kulkių ir t. t., iš viso No. 1—24.
9. Didėsių ir mažesnių metalinių įrankių, surinktų įvairiose vietose No. 1—48.
10. Įvairių įvairiausių kryžių ir medalių No. 1—17.
11. Visokių akmeninių daiktų No. 1—8.

Iš viso tokių daiktų, aprašytų kun. Žiogo rinkinyje esą apie 1000. Mokėta už kiekvieną jų nuo 20 kap. lig 2 rubl., viso labo daugiau, kaip 300 rubl.

12. Geležinių ir žalvarinių daiktų, ne netikėtai antieit, bet tyčia daromais kasinėjimais rastų Imbaruose, Platelinose, Satėse, Gaidėje ir kitur No. 1—361. Tyrinėjimai ir kasinėjimai kaštavę ne mažiau, kaip po 1 rubl. nuo daikto, tai yra 361 rubl. Kun. Žiogas žinodamas, kad geležiniai ir žalvariniai daiktai greitai genda ir rūdija, archaologijos komisijos nurodomas ir patariamas nuvalyti juos ir aptepť tam tikru tepalu, kad negestų.

Skaitant tik išlaidas, tą rinkinį galima esą kainuoti lig pusantro tukstanto rublių.

Daiktai rinkti daugiausiai Kauno gubernijoje, be to, dar Kuršo gub. apie Elerną ir netol Dinaburgo, Vitebsko ir Vilniaus gubernijose.

Visas rinkinys laikomas tam tikroje vietoje ant klebonijos trobų.

Kun. Žiogas mėgstas ir fotografuoti. Jis turįs apie 200 negatyvų iš archaologijos, bažnytinės istorijos ir architektūros, etnografinės ir t. t.

Neilgai trukus, kun. Žiogas žadąs atsiti L. M. Draugijai Drisvėtų ežero gilmių vardų sąrašą, daugiau, kaip 200 žodžių.

Ta pačia proga prof. E. Volteris rašo, jog ir L. M. Draugijai reikėtų ypąs pasirūpinti savo geležinių ir žalvarinių (bronzių) daiktų rinkiniu, kad jis

nepavirstų dulkių ir rudžių kruva. Jo nuomone, Mokslo, Draugija turėtų tam dalykui skirti kiek pinigų ir pasikviesti žinovą chemiką, muziejaus saugotoją. Parodyti, kaip yra tokie senovės daiktai saugojami, prof. E. Volteris atsimtė vokiečių kalba parašytą brošiūrą: "Prof. Dr. Rathgen. Zerfall und Erhaltung von Alterthumsfunden", kurią jis gavęs Muencheno Vokiečių Muziejuje.

— Vilniaus —

IS VEISIEJŲ, Suvalkų gub.

Pas mus dabar dideli lietus. Pirmiausia jį išrodė nebologijai, bet kaip pradėjo dabar lyti, galima sakyti be paliovos, tai vasariojais jį beveik visai supuvo; todėl ir derlius šiuosmet visai menkas.

Neseniai labai išdegė Seirijų miestelis. Apie 180 šeimynų liko be pastogės. Tokio gaisro šiose aplinkinėse seniai jau žmonės neatmena.

M. Paculevičius.

KOLERA GARDINO GUBERNIJOJE.

Jau rašėme, kad Grandzių sodžiuje, netoli Gardino miesto, keli žmonės susirgę kolera. Po to kai kuriuose laikraščiuose buvo padėtas pranešimas, kad tie žmonės buvo susirgę ne kolera, tik šiaip vidurių liga. Bet dabar Gardino apskrityje gydytojas iš tos vietos pristavęs pranešė savo vyresnybei, kad Grandzių sodžiuje žmonės serga tikriausia kolera. Be pirmiau susirgusiųjų, apie kai kuriuos jau rašėme, susirgę dar keli žmonės.

— Vilniaus —

IS AMERIKOS.

VIENUR PERDAUG, KITUR PERMAŽAI.

New York. Aplinkinėse New Yorko puva šimtai tukstančių buselių obuolių, nes nugalbėnų miestas juos parduoti, negalima gauti tiek, kad apsimokėtų jų sklymas ir gabenimas. Puva laukuose tomatai ir bulvės, nes dėl jų pačių priežasčių neapsimoka kasimas ir rinkimas. Tuomet tarp miestėtučių vaikų mato tik obuolius, bet jų neragauja; pereituose metuose New Yorko bulvės gabeno iš Europos, nes vietinės buvo per brangios.

VYRO KRAUJAS NEGELBĖJO.

Marshalltown, Iowa. Norėdamas gelbėti savo pačią, nes ji permažai kraujo turėjo, Thomas H. Thornton ligonbuty davė kvortą savo kraujo į gyslas sergančios pačios įleisti. Tas vienok nepagelbėjo, nes į valandą po operacijos jo moteris pasimirė; patsai Thornton netekęs tiek kraujo, taip apsilpo, kad reikės kelių savaičių, kol atsigrębs.

PAKVAISO IS NUSIMINIMO.

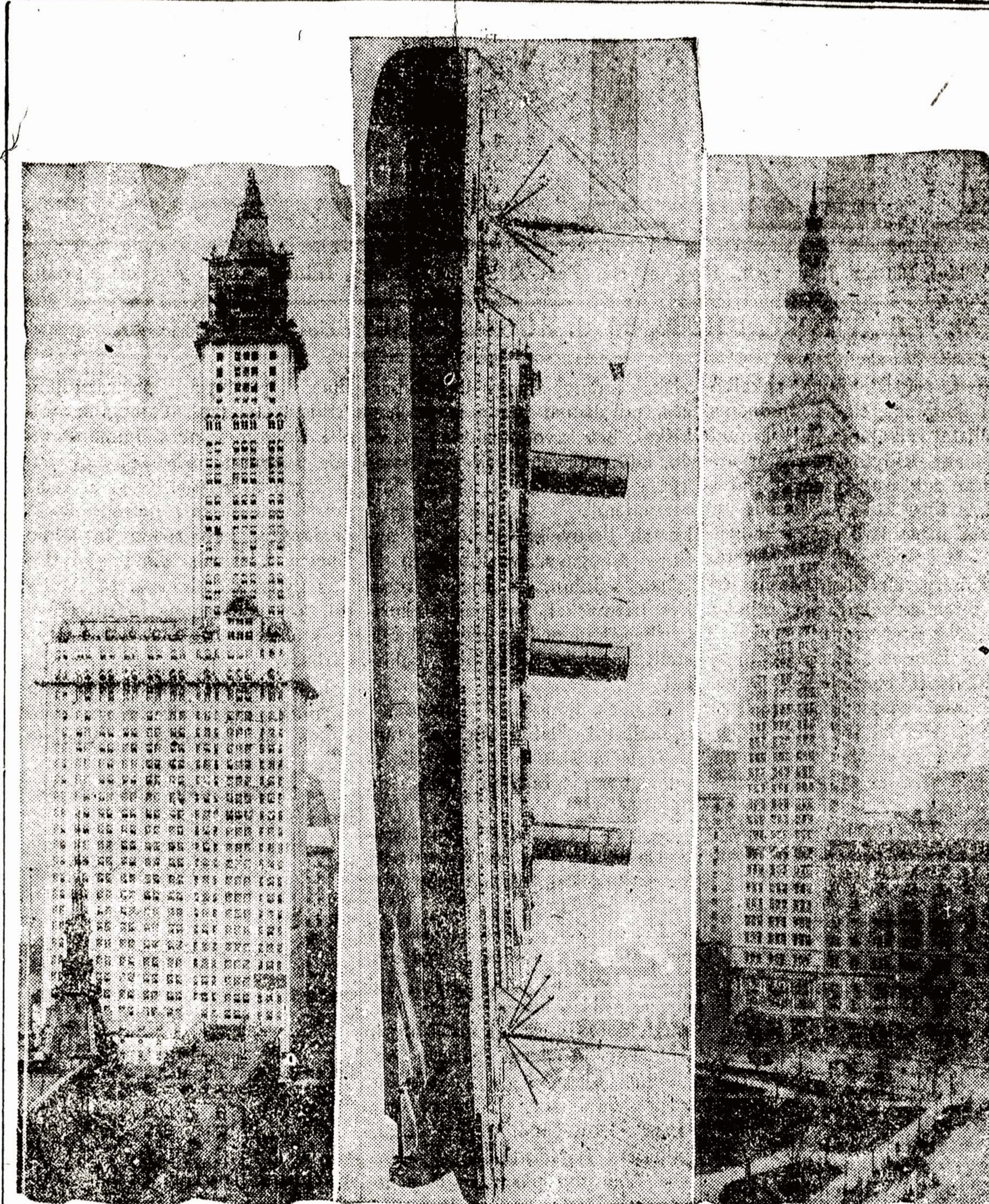
Laporte, Ind. Geležinkelio traukinys pervažiavo važiuojantį skersai bėgių 62 metų fermerį Salomona Shipce ir užmušė jį ant vietos. Mat sargas, dabojančias kelią, Ashleį fermeriui davė ženklą, kad gali važiuoti. Bet užvažiavus ant bėgių, atbėgo traukinys ir jį sumalė. Pamatęs, kas atsitiko, sargas gavo iš nusiminimo proto sumaišymą.

PASTIPO 4000 ARKLIŲ.

Topeka, Kans. Į trumpą laiką Kansas valstijoje pastipo su viršum 4000 arklių. Nuostolius fermeriai apskaito ant pusės milijono doliarų. Simtai fermerių atsirado be arklių ir per tai jų suvežti, nė laukų apdirbti negali. Pirkti arklių nenori, nes ir pirkti gali išgašti. Veterinariai ištyrę pastipusius arklius, juose rado daugybę kirmėlių, kurių, matyt su vandeniu į arklių vidurius pateko.

BRANGI ŽEMĖ.

Dixon, Ill. Farmerys Samuel Dyrart pardavė savo farmą ir gavo už akėrą po 213 dol. Bet fermeriai užtikrina, jog jis per

Photos copyright, 1912, by American Press Association.

KAIP ISRODO SULYGINUS DU AUGSCIAUSIU VISAM PASAULYJ NAMU SU DIDŽIA USIU PASAULIO LAIVU.

Is dešinės yra "Metropolitan Life" namas 700 pėdų augščio, is kairės—tik ką užbaigtas Woodworth namas 750 pėdų augščio (abudu New Yorko). Tarp jų yra galu pastatytas naujasis ir didžiausias pasaulij laivas "Imperator" 900 pėdų ilgio. Anglijoj budavojama dar didesnį laivą.

pagiai savo žemę pardavė, nes čia is 360 akrų fermeriai turi 76000 dol. pelno į metus.

DRUTA KELIAUNINKĖ.

Philadelphia, Pa. Atkako čia 19 metų mergina Dora Rodri-guez, kuri 3 metai atgal iškelavo pėkščia kelionen aplink žemę. Apkeliauo jau Europą ir Šiaurinę Ameriką. Iki šiol atliko 15000 mylių kelionės. Šita mergina yra dukterė jubiliero is Amsterdamo, Holandijoj.

MIESTO TARYBA TEISMAN ATIDUOTA.

Denver, Col. Prisaikintieje teisman padavė visą miesto Denver tarybą už pardsdavimus, kyšius čimiją ir kitokius prasižen-gimus. Suimti miesto valdininkai pastatyti po kauceja 1000 dol. kiekvienas.

PAGARBINO ROOSEVELTA.

Portland, Ore. Atkako čia už save agituoti kandidatas prezidento vietai T. Roosevelt. Gyventojai priėmė jį eutuzijastik-liai. Mergaitės barstė jam einant halen brangias rozes, kurių vertę apskaito ant 1000 dol. Argi nebūtų geriau tuos pinigus viešai naudai apvertus?

GERAS ATLYGINIMAS.

Racine, Wis. Gyvenantis čia kalnakasys Wasielewskis gavo nuo kompanijos Iron Mining Co. atlyginimą 10500 dol. Wasielewskiu pri darbo kasyklose Hiawatha išmušė vieną akį, o kitą pagadino. Kompanija pinigus išmokėjo be teismo. Wasielewskis-pacina is Suvalkų gubernijos, gal jis lietuvis.

MOTERŲ POLITISKA PARTIJA.

Boise, Idaho. Moterys čia turi lygias su vyrais balsavimo teises, bet jos nutarė nebaluoti už vyrų partijų kandidatus, su-tvėrė savo partiją, visoms miesto valdininkų vietoms pastatė moteris kandidates. Bet tuom vyrams bus palengvinta per-stumti savo kandidatus gal ne-geriausiu.

AUDROS IR LEDAI.

New York. Rytiniuose New Yorko ir vačariniuose Connecticute apskrityuose siautė audros, puolė ledai kumščios didumo, kurie pramušė triobų stogus. Ledai daug nuostolių pridirbo tabako plantacijose Connecticute. Mokinių karo akademijos stovyklose West Pointe sulaužyta apie 50 medžių. Perkunas uždegė nemažai triobų, o tame ir Manhassato bažnyčią.

SEIMAS LENKŲ SANJUNGOS AMERIKOJ.

Kenosha, Wis. Čia prasidėjo seimas Lenkų Sanjungos Amerikoj, bet pasibaigė blogai, nes pati sanjunga suskilo. Vaidai už-gimė, kad atmetta tris delegatus iš Milwaukee už tai, kad jie negalėjo prirodyti, jog atliko velykinę. Atmesti delegatai teisme išgavo "injunction".

PRAMONĖ NESUSTOJO.

Washington, D. C. Paprastai prieš prezidento rinkimus Amerikoj apsisotja darbai, nes nežinodami kokia partija laimės, kapitalistai sulauko pinigų, bet siemet apsisotjimo darbų nematyti: fabriakai dirba gerai, ir vaizbo apsisotjimo nematyti. Užde-rėjimas laukuose siemet geras, bet laukų produktai labai brangūs.

PELNAS NUO MUITŲ.

Washington, D. C. Siemet is muitų Amerikos izdas surinko 10 milijonų doliarų daugiau negu pernai. Manoma, jog gryo pelno is muitų izdas turės mažiau-siai 50 milijonų doliarų; pernai gi Amerikos muitinės turėjo 9 milijonus doliarų nepritekliaus.

ATKERSYJO.

Norwalk, Ohio. Aštuonios moterys is Charlsfield naktij nuėjo į gyvenimą merginos Foss, išvilko ją is lovos, nuvilko marškinius, istėpė derva ir, apibėrė plunksnomis, išvijo ant gatvės. Minėtos moterys, mat nuziūrėjo merginą, buk ji veda is kelio įj vyrus. Po tam atsitikimui mergina is miesto išvažiavo, matyt jaučiasi kalta, todėl teisman ne-įkreipė.

AREŠTUOS BESIVALKIO-JANCIUS NAKTIMIS.

New York. Teisėjas Cornell prisaikė policijai areštuoti kiekvieną patiktą ant gatvės po 12 val. naktij žmogų distrikte "Great White Way." Pirmą naktį po isleidimo prisakymo suimta 15 žmonių.

PERDAUG ŠOKO.

New York. Ant laivo "Pro-toria", beškodamas, staiga pasimirė 53 metų A. M. Christian. Doktorai susekė, jog jis pasimirė nuo širdies ligos. Jį mat šokio "Turkey Trot" mokino jauną mergina. Gal mokytoja perdaug jo širdį suerzino.

SUĖMĖ ADVOKATA.

Middletown, N. Y. Suėmė čia advokatą Burtoną Gibson. Jam užmesta, buk jis, išplaukęs valtį pažvaizinti ežerė Greenwood, užsmaugė moterį Rozę Menšik. Sako ir jos kūną įmetė ežeran, norėdamas jos turtus pasisavinti.

ATEIVIAI.

Washington, D. C. Laikę gyventojų suskaitymo 1910 metų Jungtiniuose Valstijuose sve-tur gimusių žmonių, taigi ateivių, buvo 13,345,545, arba 17,5% visų gyventojų. Per penkis metus Amerikon atkako su viršum 5 milijonai ateivių. Daugiausiai jų apsigyveno valstijose: Illinois, Indiana, Ohio ir Wisconsin. Valstijoj Illinois yra 1,202,500 ateivių. Mažai ateivių apsigyvena ant farmų, daugumas jų dirba kasyklose ir dirbtuvose, grūdžia-si į miestus.

VETROS.

Pensacola, Fla. Aplinkinėse Pensacola 14 rugsėjo dieną siautė smarkios vėtros, kurios ir ant kranto daug nuostolių pridirbo: valdžios garlaivys "Penrose" tapo išardytas, o daug kitų laivų pagadyta. Daugelį didelių garlaivių vilnys priplakė prie krantų. Žmonių vienok neprazuvo, bent apie pražuvusius žinių nėra. Aplinkinėse Mobile, Ala. audra daug blogo pridirbo. Vanduo kyla, laukia tvano. Mieste Mobile žmonės kraustosi is apatinių gyvenimų. Vėjas sugriovė meto-

distų bažnyčią prie Cedar st. Pagadyta miesto dručiai ir daugiau triobų.

SUĖMĖ ŽMOGŽUDĮ, BET TEISMAS PALEIDO.

Wytheville, Va. Tapo suimtas vienas is brolių Allenų, Victoras Allen. Minėti broliai teis-me nušovė prokuratorių, teis-ją ir šerifą ir sužeidė keletą žmonių. Prisaikintieje vienok rado Alleną nekaltu ir paleido. Su-ėmė ir kitą brolių Alenų. Sito, tur-but, nepaleis.

SNIEGAS.

Denver, Colo. Viduriniuose Colorado valstijose apskrityuose 14 rugsėjo dieną pasnigo; Denvere sniego buvo 3 coliai. Termometras rodė tik 34° augščiau zero.

UŽTIKRINA, JOG PABAIGS KANALĄ.

Washington, D. C. Jurių departamentas garsina, jog darbai prie Panamos kanalo kasimo eina gerai, todėl kanalas pabaigoj sekančių metų bus tikrai laivų plaukimui atidarytas.

GRAŽUS APSIREISKIMAS.

Princeton, W. Va. Čia žmonių minia linciuvo negrą W. Johnstoną už sužagimą 14 metų mergaitės. Pasirodė vienok, kad negras buvo nekaltas, tikrasis kaltininkas pabėgo. Gražus tas apsirikimas. Bet nužudytasis buvo juodpalvis, o su tokiais amerikoni ceremonijų nedaro.

NELAIMES ANT GELEŽINKELIŲ.

Erie, Pa. Netoli Fagan Road išsoko is bėgių pasažierinis Nicksel Plate geležinkelio traukinys ir is dalies susidauzė. Su-žeista prie to sunkiai 28 žmonių, 20 sužeista lengviau.

Pittsburg, Pa. Netoli Darry lokomotiva užbėgo ant pasažierinio traukinio. Prie to užmūsta du žmonės, o šeši sunkiai sužeista.

NEPASISEKĖ VERMONTO VALSTIJOJ.

Siauria-rytinėj dalyj Suviennyų valstijų yra nedidelė Vermonto valstijėlė, kurioj neseniai atsibuvo gubernatoriaus ir kitų viršininkų rinkimai.

Nors šita valstija yra viena is mažiausių, betgi amerikoni papratę ją skaityti rodykle viso krašto politikoj. Sako, kaip Vermontas eis, taip ir visos kitos valstijos eis. Tas reiškia, kad kokia partija išlošia Vermonto valstijoj, tokia partija išloš ir rudenyj, laike prezidento rinkimų. Iki šiol šis prieždis apie Vermontą visados išpildydavo, ar jis išpildys šiuosmet, — už kelių mėnesių galima bus apie tai persitikrinti.

Tuom tarpu Vermonte išlošė republikonų partija, sumušdama demokratų ir progresyviską Rooseveltą partiją.

Demokratai nei nesitikėjo išlošti šiuose rinkimuose, nes Vermont visados buvo republikonų tvirtovė, bet už tai Rooseveltą partiją, kuri kovoja daugias prieš republikonų partiją ir prieš Taftą, negu prieš demokratų, tikėjosi išlošti. Jie tikėjosi išlošti juo labiau, kad pats Rooseveltas (gabus kalbėtojas) lankėsi valstijoj su prakalbomis ir prašė balsuoti už Rooseveltinės partijos kandidata.

Jam visai nepasisekė žmonių įtikrinti, nes daugumas mato, kad Rooseveltui netiek eina apie pačią partiją, kiek apie tai, kad pačiam už bent kokį prekę įsigauti prezidento kėdę.

Tas jo noras taip aiškus, kad net jo geriausi draugai ir karsčiausi iki šiolie remėjai atsisakė jį toliau remti. Taip antai Illinoiso gubernatorių Deneen, Missouri valstijos gubernatorių ir keli senatoriai, kurie iki šiolie karštai Rooseveltą rėmė, dabar jį pametė ir perėjo Tafto pusen. Jeigu spresti pagal Vermonto valstijos rinkimus, tai galima iskalno apie Rooseveltą pasakyti, kad "gaila darbo", — vis viena, jo neišrink.

Už tai Rooseveltas visgi gali

nusilpnint, ir beabejonės nusilpnins republikonų partiją, atitraukdamas nuo jos dalį balsų. Vienok Rooseveltui tas nerupi, nors jis ir sakosi, kad jis pats republikonas, ir tik nori pataisyti republikonų partiją. Rooseveltas labai įtūžęs ant Tafto, — kam jis nepasitraukė is vietos ir neužleido Rooseveltui savo kėdės? Už tai jis ir kersina, todėl jis ir naują partiją sutvėrė, kad Taftui užkenkus.

Demokratai žinoma tuomi džiaugias, nes anot patarles, "kur du pjaunas, ten trečias mėsą smėla".

Taigi ir demokratai mano šiuosmet is jų pjovynių pasi-naudot ir savo kandidatą į prezidentus perstumti.

Tuom tarpu Rooseveltas jau nuo senai vėl po visas valstijas sukinčios su prakalboms, pats save begirdamas ir kitus kandidatus beniekindamas. Wilsonas taipgi jau pradėjo važinėti. Nieko tik iki šiam laikui negirdėt apie Taftą. Jis, matyt, pasiryzo kuomaziau siai kalbėti ir nusprendė palikti tą dalyką išristi patiems balsuotojams.

Toks Tafto pasiryžimas yra daug geresnis ir labiau pagrirtas, negu trunkymasi po visas valstijas.

Kas daug kalba, tas mažai daro ir jeigu Rooseveltas apie tai dar iki šiol nežinojo, tai jis, beabejonės, apie tai darsizinos, atėjus rinkimams. Žmonėms jau įgriso tos politiškos prakalbos, tie besigrymai ir kitų niekinimai. O Rooseveltas tuomi jau labai pagarsėjo. Vermonto gyventojai jau tą parodė, kijos valstijos parodys tą patį lapkričio mėnesij.

IS DARBO LAUKO.

Iš kasyklų apygardės. Is Pennsylvanijos antracito apygardės pereitą Rugpjūčio mėnesį išsiųsta iskastų 6,576,597 tonų anglių. — visu milijonu tonų daugiau negu pernai tą patį mėnesį.

Priešingas maziems streikams. John P. White, prezidentas Suviennyų Angliakasių Amerikoj išsiuntinėjo laiskus distriktų perdetinams, kuriuose jis priešinasi apsaugini mažų streikų įvairiose kasyklose, kol eina tarybos tarp angliakasių komiteto ir kompanijų. Jis sako, kad toki streikai tankiausiai užkenkia patiems streikieriams ir visai unijai, ir velyja, kad darbininkai savo reikalavimus perduotų taikos komisijai, bet patįs likty prie darbo pakol komisija neužbaigs tarybų.

¶ Duluth, Minn. Sustreikavo čia tarnaujanti ant gatvinių karų. Sutraukta dideli pulkai šerifo pagelbininkų, nes laukia riaušių.

¶ Lawrence, Mass. Byla medvilnės dirbtuvių darbininkų vadovų Etoro ir Giovanitti prasi-dės 30 rugsėjo dieną.

¶ Duluth, Minn. Streikuoja čia tarnaujanti ant gatvinių karų. Užimti sustreikavusių vietas atkako daug studentų Chicagos universiteto. Kitur universitetų studentai niekur, turbut, nesiveržia į streiklauius.

¶ Minneapolis, Minn. Prezidentas Valstijos Darbo Federacijos apreiškė, jog parodymui pritarimo Dulutho streikieriams, sustreikuos tarnaujanti ant gatvinių karų miestuose St. Paul ir Minneapolis. Parodymui pritarimo Dulutho gatvinių karų tarnams, sustreikavo frachtų iškrovėjai ir kiti organizuoti darbininkai Daluthe.

¶ Ant pietrytinių geležinkelių Amerikoj streikuoja 12000 tarnų. Jie reikalauja didesnių algų ir 11½ valandos darbo dienos.

¶ Newark, N. Y. Nuo 1 spalio dienos čia įvesta 10 val. darbo diena moterims dirbančioms pardavinėse, biuruose ir kitokiose darbo vietose.

Vieno dalyko geisčiau; kad visi vaikai būtų paklusnumo mokinami; ir kito vėl, — kad visi, pradantieje gyvenimą, išmokytų nesaumyliskai gerą gerbi.

Ruskis

IS VISUR.

|| Vokietijos ciesaorus atkako Šveicarijon prisizuriti manevarams tenyščios milicijos. Šveicarija pastovios kariumenės, tokios, kaip Vokietijoj arba Francuzijoj, nelaiko, bet turi tik miliciją, kurioj tarnauja visi Šveicariai; milicija susirenka kas metai manevarams.

|| Meksiko devoliucijonieriai pamėmė miestą Ojinaga. Valdžios kariumenė, buvusi mieste, su generolu Sanchez pasislepė kalnuose, o mieste paliktas garnizonas nemėgino gintiesi. Mieste sukilioliai rado daug valgio produktų, ginklų ir amunicijos.

|| Vokietijoj socialistai ir apskritai darbininkai pradėjo smarkią agitaciją prieš klijancias kainas valgio produktų. Darbininkai reikalauja, kad būtų suauktas extra parlamento susirinkimas svarstymui, kokių būdu galima neturtingiems pagelbėti. Klausimas svaras dabar Vokietijoj — 26—30 centų, kumpio svaras 35—45 c., veršienos 55c.; svaras kvietinių miltų 9c. Beturčiai reikalauja numazinti miltų nuo įgabavimo valgio produktų. Socialistai reikalauja rubežių atidarymo atgabenamiems iš kitur galvijams ir produktams.

|| Vengrijoj, netoli Kisverad nugriuvo dalis naujo dirbamo tilto per upę Theis ir dirb ten darbininkai supuolė upėn. Prigėrė 9 darbininkai, o daugelį sunkiai sužeistų pasisekė išgelbėti.

|| Turkijos atstovai besitariant su Italija pareikalavo, kad Italijos parlamentas atšauktų savo nutarimą, jog Italija prijungia Tripolį. Turkija sumano Tripolin skirti kunigaikštį, kurį išrinktų Italija, bet sultanas užtvirtintų. Bet Italija Turkijos sumanyką atmetė, ji Turkijai palieka vien arba sutikti su Italijos reikalavimais, arba toliau kariauti. Ryme 2 rugsėjo dieną darbininkai kėlė smarkias demonstracijas prieš karą ir reikalavo jo užbaigimo.

|| Londone gauta žinia, jog jureivai Rusijos Juodųjų jurių laivyno sukėlė riaušes. Kariškioje laivai bombardavo Sebastopolio fortus, kurie teigė suviais atsakinę. Vienas laivas tapo paskandytas, o didelis skraidantis pabėgo į Bughas, Bulgarijoj.

|| Mieste Oerkeny, Vengrijoj, mėginant orlaivį, vėjas pagriebė orlaivį ir jį iškėlė. Tris kariiviai laikė balioną, nespėjo jo paleisti, tai juos oran iškėlė 400 pėdų nuo kur jie nupuolė ir, žinoma, užsimušė.

|| Ant salos Kubos, mieste Mariel laike rinkimų užgimė kruvinos mūstyinės priešinųjų partijų pasekėjų. Užmušta vienas libelrelas, o du sužeista mirtinai, sužeista ir vienas konservatistas.

|| Sudrūtinimui Vokietijos orinio kariško laivyno, nuo 21 balandžio dienos vokiečiai aukų sudėjo pasantro milijono dolarių. Mat, vokiečiai ant tos dirvos nenori francuzams apsielsti, kurie buvo vokiečius pralėkę.

|| Sugrįžęs iš Meksiko Dras Austin atgabeno žinią, jog aplinkinėse Torron prezidento kariumenė išskerdė kelias dešimtis iš jos rankas patekusius revoliucijonierius. Revoliucijonieriai su patekusiais į jų rankas prezidento kareiviams teigė didelių ceremonijų nedaro, atmoka jiems panašiai.

|| Prusose, kasyklose Geisenkirchen sulūžo mediniai kasyklų olos paramai ir ola nugriuvo ant darbininkų. Užmušta penki darbininkai.

|| Italijoj, aplinkinėse Tessino slautė audros su debesų praplyšimais, kurie pagimdė tvanus. Miestas Caccano visas vandens užlietas. Laukuose prigėrė keli darbininkai, nespėjusie į augštesnes vietas nuo užtvinusių vandenių pabėgti.

|| Ant salos Kubos laukia smarki riaušis jos ir dabar atsitinka. Gyventojai ant Kubos amerikonus apėmė baimė, kad jiems kyla blogo nepadarų, nes gy-

ventojai jų labai nenekentė. Keli turtingi amerikona gavo gaudinčius laiskus. Rodo ispaniskose Amerikos respublikose amerikonių turbūt niekur nemylė.

|| Francuzijoj, mieste Niceoj, nurodžius Rusijos policijai, Francuziškioji policija užtikio dirbtuvę netikrų rusiškų popierinių pinigų. Rado ten 15000 netikrų rusiškų šimtarublių, taigi 15 milijonų rublių. Suminta Paryžių koksai ten Robert Lewental ir jo numylėtinė Wolodko. Rusijos bankai jau pernai patėmėjo daugybę apyvartoj netikrų šimtarublių, bet paskui susekė, jog jos pascina iš Francuzijos apie tai pranešė Francuzijos valdžioms.

Reikia patenyt, kad visoki popierinių pinigų dirbėjai griebiasi labiausiai dirbimo rusiškų, netruksta netikrų ir Amerikos popierinių pinigų, nors rusiškų ir amerikoniškų labai išmarginti, tai tokius turėtų but sunkiau pabrėžti, bet pinigų dirbėjai tokiais labiausiai mėgsta dirbti, vokiškioje popieriniai pinigai labai maža murgumo turi, jie išrodo teip prasti, bet gi jų pinigų dirbėjai nemėgsta dirbti.

|| Pareikalavus Minsko policijai, Varšavoj likosi suareštuotas Jonas Rolak. Jis kaltinamas, jog Minske nunuodino visą seimyną Markevičiaus. Atėjęs pas Markevičius į svečius, jis nematant, įbėrė į alų nuodų. Nuo užnuodinto alaus pasimirė abudu Markevičiai ir dvi jų suaugusios dukterys.

|| Rusiškioje tautininkai reikalauja išvalymo rusiškios kalbos nuo svetimų žodžių (lietuviška iš syk valoma nukaltais žodžiais). Dabar antai visų mokslų terminologija yra svetima, nes pavadinimai perimti nuo svetimų, tai ir žodžiai yra svetimi.

|| Rusiškioji vidaus ministerija prisakė mažrusiškų gubernijų gubernatoriams prisiųsti ministerijon surašus rusiškų skaitiškų, laikraščių, švietimo drauginių, kreditinių ir kitokių rusiškų įstaigų, kuriose tik vartojama rusišką kalbą.

|| Turkijos sostinė, Topchane miesto dalyj šiautė gaisras. Sugrėgė 100 namų, o juose keli žmonės.

|| 25 rugpjūčio pasimirė vienas iš svarbesnių rusiškų reakcijonierų, žinomas nerusų, tame ir lietuvių priešas, pardsdavęs valdžiai, leidejas reakcijonieriško laikraščio "Novoje Vremia" Suvorin, išgyvenęs 78 metus.

|| Berlyne nusibankrutino viena iš didžiausių Europos budavojimo draugija. Skolos jos pereina 50 milijonų markių.

|| 4 rugpjūčio dieną tapo paleistas Norvegijos parlamentas, nes jis išbuvo savo laiką, reiks atstovus naujus rinkti.

|| Siberijoj, 8 verstus nuo Chabarovskos valdžia užtikio gražų kaimą Osipovka, apie kurio buvimą valdininkai nežinojo ir jo nebuvo ant žemlapių. Gyventojų kaimas turi 8000.

|| Varšavos lenkai ir žydai progresistai, renkant atstovus IV dūmon, stato kandidatūrą ir lietuviams pažįstamo ir jiems prielankaus prof. Krzywickio.

|| Londone, Welsh Eisteddfor halej laikė kalbą Anglijos ministeris Lloyd George. Jam kalbant, vidun įsiveržė pulkas Anglijos sufragisčių ir mėgino kalbą trukdyti, bet susirinkusiems tas nepatik, jie narsias moteris sumušė; policija su dideliu vargu galejo jas apsaugoti nuo dar didesnio kumščiaavimo.

|| Moravijoj, mieste Ostravoj, apvaikščiojant sakalų šventę, susimušė sakalai čėkai su lenkais svečiais. Suvaldymui besipešančių reikėjo šaukti žandarus. Mačtyt, lenkai įžeidė seimininkus čėkus.

|| Iki šiol tūrkai Tripolij neturėjo orlaivių, nes jų parsiagabenti negalėjo; dabar vienok jiems teko vienas italy aeroplanas. Kapitonas Moizo lėkė iš Znaros į Tripolį, bet kelionėj motoras pagedo ir orlaivys su jo vedėju nupuolė ir pakliuvo į turkų rankas.

|| Iš Vokietijos Afrikon iškelio specialia komisija parnešė naujus rubežius Vokiškos kolonijos Kamerun, nes jos sklypą Vokietija atidavė Francuzijai.

|| Chinuose plėšikų pulkas, susidedantis iš paleistų kareivių, mėgino sulaikyti Kanton-Hankau geležinkelio traukinį. Nors plėšikai šaudė ir traukinį, bet mašinistas, suskubinęs greičiau, ištruko ir su traukiniu, nors daug važiuojančių sužeista, atkako į Nova, bet čia pasirodė, kad toliau važiuoti negalima, nes kelio šlėnys išardytos, o miestas yra plėšikų rankose. Miesto valdžia, išvijimui plėšikų, iš Kantono pareikalavo kariumenės.

|| Gardino gubernijoj, Belsko pavietyj, kilęs sukurs grafo Jezerskio dvarė Pobikry sugriovė tvartus, kur tapo užmušta piemuo, 24 karvės ir 4 arkliai; sužeista 20 žmonių.

|| Suvalkų gubernijoj, Naumiesty pradėjo statyti stačiatikišką cerkvę. Stato ją prie Prūsų rubežiaus priešaš Sirvintą.

|| Latvijoj žmonės daug kenčia dėl stokos lytaus. Šuliniai išdžiūvo, ant upės Aa pasiliovė laivų bėgiojimas.

|| Galicijoj, netoli Bielsko, grybaudama girių moteriškė pogrybu rado koki ten žibantį daiktą. Ištraukus, pasirodė, kad tai yra monstrancija. Matyt, ji pavogta kokioj bažnyčioj ir vagiliai ją girių po samanoms pakavoj.

|| Anglijoj susitvėrė komitetas, kuris mano surengti orlaivių lenktynes iš Londono į Indijas. Ilgumas kelio nuo Londono į Indijas yra 7200 kilometrų.

|| Pereituose metuose valdžios degtinės paradinėse Rusijoj parduta 91,050,236 viedrai degtinės, arba 2,107,789 viedrais daugiau negu užpernai. Išdas nuo žmonių už degtinę gavo 782,076,591 rubl. Gryno pelno išdas turėjo 600 milijonų rublių. Yra tai svarbiausias išdo pinigų rinkimo šaltinis. Gyventojų skaitlius Rusijoj į metus pasididina 1,5%, o gerimas degtinės 2,4%.

|| Francuzijoj, netoli Lens, kasyklose Clarence explodavo anglių dulkes. Expliozija išgriovė kasyklų olą ir užbėrė dirbusius darbininkus. Iš olos ištraukė 13 baisiai apdegusių, bet dar gyvų, užmušta-gi 40.

|| Anglija dirbdina dabar didžiausią karišką laivą, kuris svers 30000 tonų. Greitumas jo bus 20 mazgai į valandą. Taigi tasai laivas bus ne tik didžiausias, bet ir greičiausias.

|| Likosi pavogtas Rusijos ochranos surengtas surašas paslapty šnipų, besidarbuojančių Rusijoj ir užsieniuose. Dėlto tai daryta kratos redakcijose laikraščių "Birževija Viedomosti" ir "Ruskoje Slovo", suminta laikraštiniškai Romanov ir Stunbo, teigė vyresnysis šnipas Rakovskij. Rakovskij tapo surašą pardavė revoliucijonieriams, o tie mano jį perduoti garsiam šnipų surašėju Burceviui. Ištikro butų tai labai svarbi žinia, nes Rusijos šnipų, ochranai tarnaujančių, yra daug ne tik Rusijoj, bet ir užsieniuose, terp jų yra svarbus ir maži, svarbiųjų padėjėjai; juo kur yra daugiau Rusijos ukėjų, juo daugiau jų daboimui Rusijos valdžia ten laiko savo šnipų.

|| Miestelyj Dairon, Soloniki apskrityj, Turkijoj explodavo ant rinkos į pulką žmonių mesta bomba. Expliozija užmušė 20 žmonių, o 30 sunkiai sužeidė.

|| Prie Newfoundlando pakrančių šiautė smarkios vėtros, kurios paskandino daug žvejų laivelį; ant kranto išgraiuta daug kaimų.

|| Meksiko valdžia garsina, jog aplinkinėse Ojinaga revoliucijonieriai, vedami generolo Salazar, tapo kariumenės sumušti ir turėjo pasitraukti į San Bernardino.

|| Chinuose, provincijoj Čekiang šiautė baises taifūnas, kuris išgriovė daugybę kaimų ir miestų. Užmušta prie 75000

žmonių, o skaitlių netekusių pastogės milijonais skaito. Pražuvo ir daug svetimių imigronierų.

|| Pietinėj Amerikoj, republikos Peru sostinėj, mieste Lima, suėmė dvi gražias amerikones. Jas kaltina, jog prigūdo ir prigavėjų organizaciją, kuri Argentinoj, Chili, Bolivijoj ir Brazilijoj daug žmonių prigavo.

|| Kanadoj šiemet surinko 228,466,154 bušelius kietų grūdų, arba 15 milijonų bušelių daugiau negu pernai.

|| Varšavoj, restoranan Zablockio, prie Senatorinės gatvės, įsiveržė 4 jauni vaikinai ir nuo sėdėnčių prie vieno stalo 5 vyrų, tarp kurių buvo du turtingi kontraktoriai, pareikalavo pinigų, o kad tie nedavė, abudu turtooliu pasovė mirtinai į pilvą ir pabėgo. Vieną užpuoliką, išmetų vaikpalaiči, suėmė.

|| Žemės drebėjimai išgriovė dalį miesto Gvadalijsora, Meksike.

LIETUVIAI AMERIKOJ.

IS BROOKLYN, N. Y.

Pas mus daug apie ką kalbama, bet, tarsi ant juoko, mažai kas nuveikiama.

Porą metų atgal čia buvo sumanyta visų lietuvių bendromis įjiegomis pastatyti namą, kuriame rastų "prieglaudą" mūsų teatrališkioj scena, kur galima būtų užlaikyti knygyną, skaityklą, jaunuo menės klubą (įtaisius jai žaislus, gimnastikos įtaisais etc.) kur galima būtų tinkamai įsteigti vakarinius kursus ir t. t.

Nors šis klausimas yra vienas iš opijų šiandieninių klausimų, kurio įvykdinimui reikės noromenoromis greitai užsiminti netik pas mus Brooklyne, bet ir kitose didesnėse lietuviškose kolonijose, kur mūsų jaunuo menė greitai žengia ištautėjimo ir demoralizacijos keliu "gal" labiausiai delei stokos tikimam pasilinksminimui), tai vienok mus brooklyniečiai pakalbėjo-pakalbėjo ir — vėl tą klausimą kampa numetė.

Teatrališkioj perstaftymai pastaruoju laiku didėję, lietuvių prasipalinto; žmonės juos pamėgo ir reik pripažinti, kad mūsų teatralinės kuopelės ir dainorių draugijos sulaukė daugybę jaunų lietuvių ir lietuvačių nuo paskendimo rusiškų reakcijonierų bangose. Atėjo laikas, kada mūsų scena jau išaugo iš vaikiškų rubų ir įsėjo didesnės erdvės. Bile kokiais lošimais šiandien jau ir žmonės neužsiganėdina. Reik geresnių, labiau išsilavinusių lošėjų, reik ir geresnių scenerijos įtaisymų. Tam viskam atsietiki reikalinga patogi ir atsakanti vieta. Tuom tarpu mes viską turime, bet vietos neturime, o be jos nieko nei pradėt negalima.

Bene užėjus rudenio teatraliniam sezonui, ir vėl pradės mūsų brooklyniečiai labiaus tuomi rūpintis. Vertėtų, nes šis reikalas juk neyra neįvykinamas.

Teko girdėt, kad rugsėjo 8 d. Draugelio svetainėj buvo surinkę keletas ypatų apkalbėjimui scenos reikalų.

Vietinė TMD. 3-čia kuopa, kaip teko girdėti, greitai laiku žada išdalinti savo nariams šiemet išleistas paskaitas iš biologijos ir bakteriologijos.

Zemaičių Antanas.

IS PITTSTON, PA.

Pitstono kasykloj, galerijoj num. 9, angliakasiai buvo apšaukę mažą kaipir streikėlį ir kelias dienas nedirbo. Priežastimi buvo tas, kad kompanija ne norėjo pralašinti dviejų senų bošėlių, kurie labai buvo darbininkams įgrisę. Ypač "su" lyvėrimu anglių buvo bėda. Bet kaip sustojo dirbt, tai ir anglas "pradėjo sverti geriaus negu pirmą, ir darbininkai nereik tingiauti.

Pittstohietis.

IS ROCKFORD, ILL.

Neseniai rašiau "Lietuvoj" apie Rockford'o lietuvių socialistų prakalbas, kurias jie čia tankiai parengia ir į kurias buvo pavietė kėlėta sykių lietuviškos darytojus ir lietuvių pjudytojus. Tame rašelyje aš prisipažinau, jog tikliu, kad Rockford'o lietuvių socialistai, ateityje vengs nesusipratimo vaisių ir daugiau nekviės kalbėti tokių padauzų,

kurie čia atsitrauko kelti neapikantą. Tokiu pasirodė šia vasažą atsitrankęs iš Chicagos viešas vaikiozas, kuris, išdaręs vėlionį Kudirką, kunigaikštį Keistutį ir kitus, nepalankė ir lietuvių tautiškojo himno, kurį pa juokdamas, taip jo žodžius tyčiai permaining: — Lietuva, tėvynė mūsų, tu ubagų žeme, iš praeties tavo sunys tik kvailybė semia.

Mano išsireiškimas kaslink Rockford'o socialistų mane neapvyklė. Ir štai jie surengė sprakalbas, kurios įvyko 1 diena rugsėjo. Kalbėtojum buvo K. Seštokas.

Šį kartą reik Seštoką pagirti už jo pasakytus pas mus žodžius. Jis atvirai pasakė, jog kiekvienas lietuvis, kas jis nebūtų, — ar socialistas, ar kas kitas, — turi visur ir visuomet pamatyti, jog jis yra lietuvis, savo tautos sunus ir todėl yra tautiečiu, nes kiekvienas yra tautiečiu, nežiurint kokia tauta jį auklėjo.

Raginime skaityti laikraščius ir knygas p. Seštokas irgi vyriškai pasirodė, nes nekiskrė, nepatėrė išimtinai skaityti "tik darbininkiškus laikraščius" (puoštus antgalvyje su kalvio stovykla) ir knygytes (su raudonais viršelais), bet liepė skaityti visokių raštus ir knygas.

Jeigu p. Seštokas ir kiti kalbėtojai pasirodyt visose prakalbose rengiamose socialistų ir ciličių su tokiais žodžiais, tai be abejonės nebūtų pas mus šiandien to doriško mėslyno kai kuriuose laikraščiuose, o pati socializmo idėja pas mus būtų idėlia, o ne amaras, smelgiantis žmoniškumo ir patriotizmo dvasiją ir auklėjantis demoralizaciją ir ištvirkimą, kurį per pastaruosius 7 metus taip plačiai pasėjo, kai-kurie mūsų darbininkiški rockford'o socialistai šiuom kartu gali but pavyzdyti savo pusbroliams, slepiantiems po socializmo skraiste, kad jie nekviešt kalbėtojaus tokių niekautiškių,—vadinasi, kurie demoralizuoja žmones, kurie nemato sau kitokio prieš, kaip tik tauta ir kapitalizmas, ir nemato kitokio išganymo, kaip iki "Kova" ir socializmas.

Taigi, paantrinu, verta ir vietinius socialistus, ir p. Seštoką už šią prakalbą pagirti.

Tėčiau gal bus ne pro šalį padaryti kelis patėmėjimus.

Kuomet p. S. kalbėjo, jog kiekvienas turi savo tautą mylėti ir ją gerbti, iš publikos kilo klausimas — ar socialistai visi yra tautiečiai? Kalbėtojas atsakė, jog taip, o jeigu, girdi, koks randasi iš socialistų niekinantis tautytės, toks, suprantama, vietoj smegenų, girdi, turįs bulvinę košę, ir socialistai toki savo tarpe nelaiko, prašalina jį iš tarpo save.

Cia tai jau p. S. atsakė greitai, be apsvarstymo. Kad yra tarpe socialistų tikrausi lietuvištes ir lietuviškos tautos dergik, negali but jokios abejonės. Štai net ir vardaš galime paminti tuos vyrus, nes jie ir paigij su tuom nesilepia, o visgi jie yra LSS. nariais — ne tik nariais, bet net ir ramščiais. Lietuvių tautos niekinimu, kaip žinome, viešai atsizymėjo: J. Baltrušaitis, Strazdas, Špokas, ir kiti mažesni, kaip antai: Iksas, Vidikas, Smelstoriūs, Michelsonas, neminint jau tokių, kaip: Raulinaitis, Gegužis, Antonov-Montvydas ir kiti, kurie yra pirmesniųjų tikraisiais gramofonais. Kas jie yra, ar ne socialistai? O ką su jais padarė iki šiol tikri socialistai, kurie mato, jog socialistas yra tautos vaiku, kaip ir nesocialistas? Ar prašalino juos iš tarpo savęs? Ar nors vienas rimtas socialistas pakėlė savo balsą prieš tuos savo tautos niekintojus? Ant šių klausimų p. Seštokas turės atsakyti, kad ne. Ir jeigu ne, tai kodėl?

P. S. Seštokas būtų išmintingai padaręs, kai būtų pataręs rimties socialistams, vieton protestavimų prieš valdžias viso pasaulio (kurios ant to tik nusipjauna), bent kartą per metus užprotestuoti prieš tuos tautos (lietuvių tautos) purvintojus, kas pakeltų paties socializmo idėją, kurios pasekėjai greičiaus įgytų žmonių užuojautą.

Antra pasarga p. Seštokui gali but ta, kad pasiliutų su tokiais išsitarimais, kaip kad "Tafta su Rooseveltu reikia pralašinti". Čia tai jau eina apie paties kalbėtojaus laiką, nes už šokias agitacijas kalbėtojas gali greitai atsigirdurti už groty; kaipo anarchijos

akleidėjas. Reikia žinoti, kad žodis "pralašinti" galima suprasti, kad juos reik "užduyti". O antras vėl dalykas, — neskaudus prašilimas ty ar kitų ypatų, nieko nereikia. Jeigu Tafto ar Roosevelto kėdėn atsisėdę pats p. S., tai jis greitai pamatytų, kiek jis galėtų suteikti permaining ir tą tik galėtų pajusti, kad nereikalaunty daugiaus knygučių bei laikraščių pardavinėti.

I. Užbalis.

IS ALBANY, N. Y.

Lietuvių čionai labai mažai, sulyginus su kitas mestais. Mat fabriku nedaug, nes Albany yra sostinė New Yorko valstijos (capitol).

Rugsėjo pirmą dieną jaunus vaikas Juozas Kakėukas buvo išvažiavęs Amsterdaman su kitu savo draugu pasisvečiuoti. Atlankęs kelis pažįstamus, nuo paskutinio išėjo, sakydamas, kad tuoj pargrįž. Bet nepargrįžo. Visi manė, kad jo namo į Albany nuvažiuota, bet po kelių dienų pasirodė, kad jo Albany nėra. Duota žinią policijai ir už kelių dienų rasta nuskenusio upėj la voną. Niekas nežino, kokių būdu ta nelaimė atsitiko. Kai-kurie sako, kad buvo išsigeręs, bet jis niekad nepasigerdavo. Buvo doras vaikas ir visi jo labai gailėjos, dazinojė apie nelaimę. Velionis prigulėjo prie Sv. Jurgo draugystės, buvo vice-prezidentu. Paėjo iš Kauno gub. Vilkmegės pavieto, Traskunų parapijos. Paliko tėvus Lietuvoj ir vieną brolį Amerikoj.

Albanietis.

IS KENOSHA, WIS.

Rugsėjo 8 d. buvo, pas mus atsilankę keturi svečiai vargonininkai, tai turėjome progą pasigerėti tikrai gražiu giedojimu laike sumos. Pamokslas buvo irgi geras ir retai lietuvių bažnyčiose girdimas: nurodyta svarbumas vienybės ir raginta rašytis į draugystes.

Vasaros laike mišparų nėra; užtai yra proga katoris tautiško veikti. Vietinė T.M.D. kuopa poje dienoje po piet turėjo prakalbas Balčaičio svetainėj. Kalbėtoju buvo p. Mikolaitis, iš Chicagos, studentas, kuris daug apie ką iš reikalingiausių ir naudingiausių dalykų priminė, nors, žinoma, visko negalėjo priderendiai išaiškinti, nes tam reikėtų ne vienos-antros valandos, bet keliolikos dienų. Publikos buvo pilnutėlė salė, tiktai moterų ir merginų tebuvo labai mažas nušimtis. Ką jos veikia? — nežinia. Gaila, kad prie prakalbos nebuvo dainų, kurios buvo labai pageidaujamos. Publikos užsilikymas laike prakalbos buvo pagirtinas. Tiktai po prakalbų, prasidėjus rinkliavai kalbėtojas naudai, kada deklamavo Brauzinskių mergaitę, pasidarė biskieram. Bet negalima labai tuom stebėtis: žmogus yra žmogumi ir, beklaušęs tyliai apie porą valandų, pagalios užsimano "atsipusti". Užtai ateityj gal vertėtų pasirūpinti prakalbas su dainomis pamarginti.

10, 11 ir 12 rugsėjo šiame mieste atsiuvo 12-tasis Seimas Lenkų Draugijų Amerikoj. Seimas prasidėjo su parada, kurioje lietuvių nedalyvavo. Prasidėjus seimui, vienas iš delegatų užgavo žodžiais dvasišką vadovą, kurs savo avelci išpirkto "varantą", 3 delegatai tapo seimo atstamai už neatlikimą velykinės. Jie tada išmė "injunction" ir sulaukė seimą nuo 8 valandos po pietų 11 rugsėjo iki 12 rugsėjo, 7 v. po piet. Tie atsitikimai ir nepaprastas seimininkų karščiavimas pagimdė visai prastą amerikonių apie lenkus nuomonę ir gal dabar ne vienam sulenkėjusiam lietuviui pasirodys, kad lenkai žemiaus lietuvių stovi ir todėl neapsimoka dangstytis lenkų skraistėmis, bet geriaus buti kuom esant, tai yra lietuviams.

Tėčiau ir lietuvių pertankiai pasigarsina šiame mieste su papiektiniais darbais: štai tą suareštavojo už girtybę, kita už paleistuvystę, tretį ir ketvirtą už apleidimą ir neauklėjimą priderendiai vaikų. O kame da-bila lietuvių už išginklavimą polio-mono? Kame tas pasibaisėtinias lietuvių žaislas su "šaltu garu", kuris vieną lietuvių į kapines nuvarė, o kelius padavė į teismo rūbas? Apart to dar yra lietuvis saliuininkas teisme už davimą neplnamečiams svaiginan-

čių gerimų ir jo liudininkai su-gauti už kreivį prisiegę. Neį nesmagu darosi ir apie tautystę su svetimtaciais šnekti, o ką jau besakyti apie aprašinėjimą lietuviškuose laikraščiuose tokių nepageidaujamų atsitikimų? Gal todėl ir iš Kenosha, Wis., retai besimato laikraščiuose žinucijų.

Darbai eina gerai ir dar vis gerinas. Ateiviai gauna darbų pasirinkti. Diena nuo dienos šnekama apie vakarinę mokyklą. Parapija nors ir buvo nutariusi, bet tėciaus neatidarė lietuviškos mokyklos. Gaila. Miestas garsino, kad vaikai, nelankanti mokyklas, bus gaudomi ant gatvių ir jų tėvai bus baudžiami \$25.00 už nesuntinėjimą jų mokyklon.

Telsių Plimpus.

IS ROCKFORD, ILL.

15 d. rugsėjo TMD. 117 kuopa buvo parengusi prakalbas, kalbėtoju buvo p. Kl. Jurgelionis iš Chicagos. P. Jurgelionis pirmiausiai kalbėjo apie TMD. reikalus, o paskui apie mokslo reikalingumą. Prakalbos visiems patiko, nes kalbėtojas aiškiai, suprantamai ir liogiškai kalbėjo. Pertraukioj nuo deklamacijos, kurios irgi nusisekė nblogai. Padengimui lėšų, aukų surinkta \$4.50; už jas TMD. 117 kuopa visiems aukavusiems taria širdingą ačiū.

Subatoj, 14 d. rugsėjo, atsiuvo tos pačios TMD. kuopos surengti šokiai, į kuriuos žmonių prisirinko nemažai; kuopa šiek-tiek uždirbo, nors nekurie šios kuopos nariai prieš tokį vakarą protestavo. (Gražus ir mandagus pasilinksminimas neyra kenksmingas, atpenč — dar žmonėms reikalingas, todėl galima protestuoti tik prieš negrazius ir nemandagius pasilinksminimus, jeigu toki rengiami. Red.)

P. P. Petėnas.

IS ALBANY, N. Y.

Kaip kituose miestuose, taip ir pas mus vaikinai mėgsta pasigert. Iš pasigerimo tankiai iš-eina peštyncs, o iš peštynių teismas. Paskui arba "šaltojo" patupi, arba po kelis doliarus užsimoka. Tai vienas blogas mūsų jaunimo paprotys, o antras — tai vėl dievai žino nuo ko perimtas paprotys daužyti laike veseilių torielkas. Reikia, ištikro, net stebėtis, kaip šis netikęs ir negrazus paprotys tarp lietuvių išsiplatino. Žmonės nusiadau sau nagus, susižeidžia rankas (kitam tai ir operacijai net reikia paskui daryt), suteršia sau ir kitems drabužius, ir koks-gi iš to smagumas? Juokiasi paskui svetimtaciai iš tų "paliokų"... Tas visai negražu, ir reikėtų lietuviams nežiūrėti ant lenkų, kad jie taip daro, bet mesti tą netikusį paprotį. Vertėtų taipgi mūsų vaikinas rečiau žiūrėti į stiklėlį ir bonketę, o tankiau imti rankon knygą arba laikraštį ir naujienų visokių pasiskaityti bei šio-to pasimokinti. Butų daug geriaus.

Albanietis.

IS DONORA, PA.

8 rugsėjo dieną pobaznytinėj svetainėj buvo Lietuvių Ukesų Klubo mėnesinis mitingas. Terp kito ko, buvo pakeltas klausymas įtaisyti bažnyčioj naujus vargonus. Bet pakėlus tą klausimą, susirinkę pasidalino į du skyrius: vieni reke: nupirkti vargonus, o kiti priešinosi, šaukė: nereikia naujų, nes ir senieji geri. Pasibaigė viskas tuom, kad pasipravardžiavę vieni kitus visokiems gražiais vardaš, nieko nebutarė, išsiskirstė. Musų klubas nėra mat vienybės, yra ten did priešinigos, neužsikenčiančios partijos — katalikų ir socialistų; vieni kitus, kad įmanytų, šaukė vandens paskandytų. Žinoma, terp savęs sąnariams besidėdant, klubas nieko nuveikti negali.

Jaunas Lietuvis.

NUO REDAKCIJOS.

Visi laikraščiai slėpianči rankraščiai turi būti pažymėti autoriaus parašu ir adresu. Pasirašančieji prideda mui tūrį paduoti. Redakcijos žiniai, ir savo tikrąjį vardą. Redakcija pasiūlo sau taisyklas, tačiau jos nėra privalomos. Redakcija, pareikalauja, grąžina autorius atgal jo laiškus. Reikia visada rašyti tik ant vienos popierio pusės, paliekant plačią tarpą tarp eilučių.

Apžvalga.

Rodunio Interdiktas. Vilniaus gubernijoje yra Rodunio parapija, kurioje yra arti trys tukstančiai lietuvių. Atgijus lietuvių spaudai ir prasidėjus jų tautiniam susipratimui, ir čia pradėta reikalauti, kad pridėtines bažnytinės pamaldos būtų laikomos ne vien lenkų, bet ir lietuvių kalba. Tačiau nuo seniaus įvyraus lenkai jokiū būdu nenorėjo išpildyti teisingų lietuvių reikalavimų. Nesutikimai tarp lietuvių ir sulenkėjusių ir sukurstyto puslietuvių ir lenkų vis augo, ir pagaliau priejo net prie muštynių bažnyčioje. Vilniškė "Viltis", kuri uoliai rūpinasi Vilniaus gub. lietuvių reikalais, nusijuntė Rodunio savo atstovų ir savo laikraštį išskė visas lietuvių skriaudas, podraug nurodė, kad lenkininkų pusę palaiko ir Vilnių susėdę lenkininkai kunigai, arti diecezijos vyriausybės stovint; kad dvasiškė vyriausybė, matomai, nori užgnaužti lietuvių reikalavimus, jų neįspildžius. Iš "Vilties" šias žinias perspausdino rusų laikraščiai ir pagaliau diecezijos vyriausybė buvo priversta Rodunio riaušė kaip nors užbaigti.

Rugpjūčio 5 d. buvo nusijuntas Rodunio diecezijos administratorius, kun. Maciejavičius, kuris paskelbė parapijonams naują bažnytinį pamaldų tvarką: toji tvarka turėjo būti tokia: 8 dienas per metus visos bažnytinės pamaldos turėjo būti lietuvių kalba, o kitos visos dienos liekasi lenkų. Be to dar lietuviams turėjo būti sakomi lietuviški pamokslai kas šventadieni ir leista, pasibaigus visoms pamaldoms, lietuviškai giedoti. Pasiuntinys pasakė, kad jeigu lenkai nesutiks, tai jam paliepta uždėti ant parapijos kanonišką bausmę.

Rodos, nedaugiausiai lietuviams suteikta, bet lenkininkų ataklumas buvo toks didelis, kad ir su tais mažais dvasiškės vyriausybės reikalavimais jie sutikti griežtai atsisakė. Sako, sykį įsileis "Litva" bažnyčion, tai pasukį jos neįsiskrapstys. Diecezijos valdytojas noroms-nenomoms buvo priverstas uždėti ant parapijos interdikto. Interdikto uždraudžiama laikyti bažnyčioje iškilmingas pamaldas, giedoti, skambinti varpais ir groti vargonais. Laidojimai ir šilubai taipgi gali būti tik be vargonų ir varpu. Išpažinties galės parapijonai eiti tik prie vyskupijos valdytojo, arba jo įgalioto kunigų. Interdiktas nebus nuimtas nuo parapijos patol, pakol patį parapijonai nepasirašys, kad jie priima vyresnybės siūlomą tvarką.

Tokiū būdu riaušiniškai tapo nubausti. Čia reik patmėmti, kad ir pats pasiuntinys, matomai, padarė lenkininkų pusę, ir tik atkaklus lenkininkų priešinimasis privertė jį uždėti interdikto. Sakydamas pamokslą, jis taip pasakė: "Aš žinau tokių parapijų, kame pirma prasė lietuvių kalba pamaldų, bet paskiaus pasisakė, kad nenori. Visi kėblumai tuojau išnyko. Rupinkites, kad ir pas jus taip būtų (starajcie sė, žėby i u was tak bylo)". Nedyvai, kad lenkininkai lietuviškose parapijose taip augstai galvas neša, jeigu net vyskupijos pasiuntiniai juos drąsina "rupintis", kad ir pas juos taip būtų. — vadinasi, kursto prie agitacijos, prie lenkininko lietuvių. Reik tikėtis, kad tas jiems niekados nepasiseks.

Giria Lietuvos linus. Pabaigoj 1910 m. ir pradžioj 1911 metų Maskvoj buvo visos Rusijos linų paroda. Dalyvavo ir lietuviai. Ežerėnų ir Ukmergės pavietus atstovavo Kuzma, kartu su keliais kitais vyrais. Neseniai Kuzma pranešė, kad rusų ūkio ministerija prisiuntė didelį pagyrimo laiską (pochvalnij list) už išstatytus anoj parodoj Lietuvos linus.

Lenkų kalbą pakeitė lietuviška. Laikraštis "Re" praneša, jog Kauno katalikiškoj dvasiškioj seminarijoje, lenkiška kalba moksluose; maldos ir pasikalbėjime tarp savęs mokinių pakeista lietuviška. Iš tikro Kauno seminarija yra lietuviškiausia Lietuvoj mokslo įstaiga; mokinių ne lietuvių, arba bent lietuviškai nemokančių, ten nėra.

"Laisvės" byla užbaigta. "Laisvė", num. 74-ame, praneša, kad jos byla su p. A. Ramanauku iš Lawrence, Mass., pavieto Grand Jury užsibaigė. "Laisvė" buvo kaltinama už kriminališką apšmeižimą, vienok teismas neradęs ženklių kriminališko apšmeižimo ir "Laisvė" nuo atsakomybės paliosavęs.

"Laisvė" taip baigia savo pranešimą: "Taigi tautiečių pasikėsinimas ant "Laisvės" nuėjo ant vėjo." Jeigu kas kešinosi, tai tas, kuris jautėsi nuskriaustu, būtent p. Ramanaukas. Ką tautiečiai gali bendro turėti su "Laisve"? Bene čia tikty patarlė, kad "baimė turi dideles akis." —

Petrauckas Suvalkų gubernijoje. Lietuvos laikraščiai praneša, kad Mikas Petrauckas, žinomas amerikiečiams dainininkas, žada duoti Suvalkų gubernijoje apie 10 ar 12 koncertų, nuo 1 d. iki 25 d. rugsėjo. Žadama duoti koncertus šiuose miestuose ir miesteliuose: Piliškiuose, Sakuose, Naumietyj, Vilkaviskij, Marijampolėj, Kybartuose, Seinuose, Kalvarijoj ir Alytųj.

Koncertų įrengėju busis advokatas A. Neimanas.

Apie Strasdelio sukaktuves. Tarp TMD. viršininkų kilo sumanymas pažymėti tinkamu būdu 150 metų sukaktuves gimimo dienos lietuvių dainiaus A. Strasdelio (Strasdo-Drasduko), kurios išpuola ateinančiais 1913 metais. Sumanyta surinkti ir išleisti visas jo dainas kartu su jo plačia biografija ir surengti jo paminėjimui TMD. kuopose vakarus, kaip savam laikė buvo surengti V. Kudirkos vakarai.

Literatūras Komitetas ir Centro Valdyba dar neįsprendė galutinio plano.

Strasdelis mažai žinomas vardu, bet jo dainos plačiai po Lietuvą pasklydę ir taip gražios, taip lengvos, kad daugumą jų skaitoma Lietuvių tautiškoj dainoj.

Plačiausiai pažįstama jo giesmė yra "Pulkim ant kelių", kurią giedama kiekvienoj lietuvių bažnyčioje. —

Žada pasitasyt. Nėra to blogo, iš ko neišeitų gero, — sako priežodis. Taip atsitiko ir su lietuvišku laikraščiu "Keleiviu". Turėjo jis porą bilų teisėme už kriminališkus apšmeižimus. Už vieną buvo nubaustas pinigine pabauda, kitą vėl buvo priverstas atsaukti savo laikraštį. Tas viskas, žinoma, nemalonas dalykas, ypač laikraščiniui, kuris sakosi, kad rašo tik vieną teisybę ir dar sakosi kovojąs už tą teisybę. Vienok gal galų galėtas tas viskas ir išeis netik vienoje suomeni, bet ir "Keleivio" naudai, nes pagaliau jis žada "pasitaisyti".

Teisybė, tas prižadėjimas taipgi išrodo ne iš ločno noro, bet visgi žadama. 34-me jo numerįj, mažutėlis raidėmis, tarp apgarsinimų, "Keleivis" talpina tokį atsiliepimą:

I VISUOMENĖ! Šiuomi pranešam skaitytojams, kad tilpės 31 num. "Keleivio" juokuose piešinėlis "Jonas šventukas, Jėzus švogeris", tilpo per savininkų neapsilurėjimą. Jis buvo parašytas vienu iš gražiausių Chicago parkų, Jackson Park, kuriame randasi vienas iš didžiausių ir įdomiausių Amerikos muziejų.

Nedėlios vakare bus iškilminga vakarienė ir pasilinksminimai. Kitas programos smulkesnis galimas bus sužinoti ant vietos.

Tie, kurie norėtų prisijusti nurodymus ir patarimus, malonės juos siųsti šiuom atnašu: Moksleivių Komitetui, 3149 S. Halsted st., Chicago, Ill.

Nurodymai ir patarimai labai geistini ir būtų labai gerai, jeigu jie būtų prisijusti kelioms dienoms anksčiau.

Moksleivių Komitetas.

Ir pakelti laikraštį iki aukščiausio laipno. Bus talpinama kuodaugiau stal pamokinančių raštų, o venglama asmeniškuom, tuščių ginių ir asmenišku užsivarinėjimų, kurių pilai lietuviški laikraščiai ir kure įsiskverbdavo "Keleiviu" talpų. Ir ypatinai jai tai akreipta bus atida. Musų uždutini atolyje bus, kad "Keleivis" būtų švariausia iš visų laikračių, kad jis būtų skaitytojams tikrų dorus ir mokslo šaltiniu. Žodžiu, "Keleivyje" bus įvestos radikaliskiausios permainos.

Mums smagu patėmyt tokį "Keleivio" pasizadėjimą, ir bus dar smagiau patėmyt tų prižadų išpildymą. Vienok pirm laikui nenorėtume tam labai tikėti, jau vien todėl, kad šis atsiliepinimas išrodo priverstinu, o ne iš savo ločno noro. Redakcija tokių svarbių pranešimų niekad nededa tarp apgarsinimų — jiems vieta editorijališkam skirriui, o jeigu jis slėpiamas laikraščio užkampuose, tai jau tas neparodo "šėyros intencijos".

Bereikalingai taipgi visados verčiama visą kaltę ant nebajų zecerų. Ponas prasikalsta, o berniukai lūpa...

Visgi lauksim-lauksim, — ir nepamiršim gerą žodelį tarti, jeigu "Keleivis" ištikro mes tuos purvinius takelius, kuriais jis vingiavo pastaraisiais laikais.

PRANESIMAS.

Jau ne sykį, ypač pastaraisiais laikais, buvo musų laikraščiuose rašyta apie reikalingumą sutverti lietuvių moksleivių susivienijimą, kuris, vardan broliškios meilės ir vienybės, galėtų risti bendrą ryšį visus Amerikos lietuvių moksleivius. Prijaudami taip puikiam ir svarbiam sumanymui, vietiniai Chicagos moksleiviai nutarė sukausti visų moksleivių susivaižavimą, ir kurį kviečiama visi lietuvių moksleiviai. Kas negalėtų ypatiskai susivaižavime dalyvaui, teikis prisijusti žemiaus nurodytu atnašu savo patarimus ir nurodymus.

Manome, kad nėra reikalo plačiai aiškinti šio susivaižavimo mierį. Užteks tuom tarti pasakius, kad svarbiausiu jo mieriu bus padėti "kertiui akmeni" tam tikrai moksleivių organizacijai, į kurią galėtų prigulėti visi lietuvių, lankantieji vidutines ir augstesnes mokyklas. Po žodžiais "visi moksleiviai" reik suprasti tai, kad naujai tviriamas susivienijimas nenori ir nežada siaurai bent kuom apsiribuoti, nes jo geidimu yra suvienyti visą lietuviškąją besimokinančiąją jaunomėnį be skirtumo lyties, tikybinių ir politiskųjų pažvalgų.

Toks moksleivių susiartinimas buvo jau senai reikalingas, vienok nepatogios aplinkybės neleido šiam sumanymui iki šiol įsikūnyti. Šiandien, rodos, dirva jau išsidiurbi. Turime nemažai moksleivių. Valparaiso, Chicago ir Philadelphia yra centrai, kur rasime diktokus moksleivių būrius; nemažai yra jų ir kitose vietose. Todėl ir norima šiuos visus moksleivius suristi vienanrysin, kad bendroji moksleivių organizacija suvienytų visus tuos moksleivius, kurių gyslose dar nepaliovė savo tėvų kraujas plaukti.

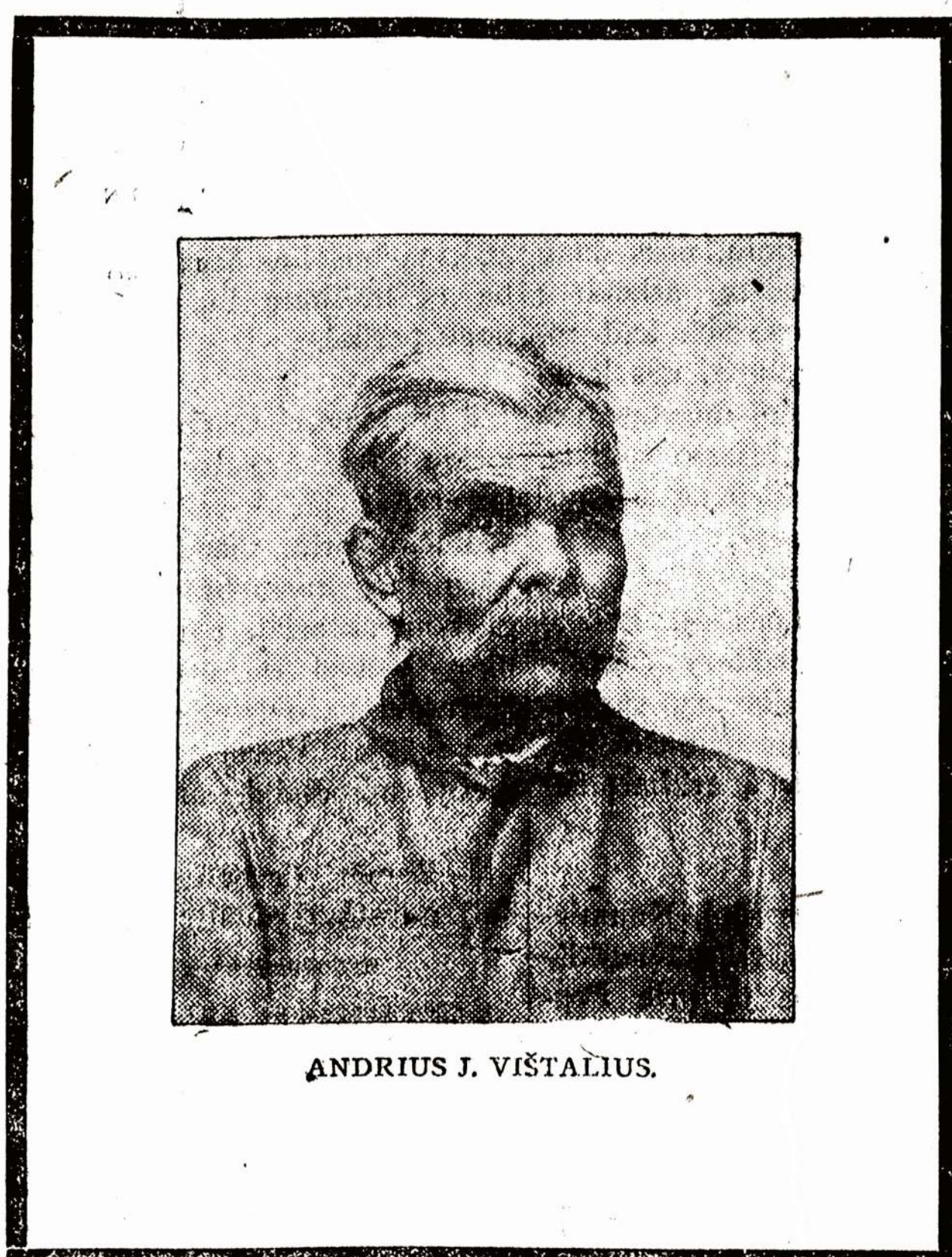
Seimas prasidės 28 d. rugsėjo, — subatoj. Posėdžiai prasidės 10 val. iš ryto "Aušros" svetainėje, 3149 So. Halsted st. Subatvakarė bus ten pat surengtas vakaras. Nedėlioje po pietų svečiai ir vietiniai aplankys vieną iš gražiausių Chicagos parkų, Jackson Park, kuriame randasi vienas iš didžiausių ir įdomiausių Amerikos muziejų. Nedėlios vakare bus iškilminga vakarienė ir pasilinksminimai. Kitas programos smulkesnis galimas bus sužinoti ant vietos. Tie, kurie norėtų prisijusti nurodymus ir patarimus, malonės juos siųsti šiuom atnašu: Moksleivių Komitetui, 3149 S. Halsted st., Chicago, Ill.

Nurodymai ir patarimai labai geistini ir būtų labai gerai, jeigu jie būtų prisijusti kelioms dienoms anksčiau.

Moksleivių Komitetas.

Andrius J. Vištalius.

(Vištaliauckas).

ANDRIUS J. VIŠTALIUS.

DA LIETUVA NEPRAŽUVO!

(Rašyba nemainyta).

Dar Lietuva nepražuvo,
Pakol mės gyvenam;
Bus ir vėl teip kai buvo
Laisva laike sawam.

Marsz, marsz Lietuviai
Wisi i wienybę!
O wisi liezuviai
Godos mus dorybę....

A. J. Vištalius.

Gavome trumpą žinutę nuo p. Paugos iš Buenos Aires (Argentina), kad 2 d. rugpjūčio, šių metų, Buenos Aires beprotnamyj užbaigė dieniai savo audringo gyvenimo — vienas iš seniausių Lietuvos būdintojų, senukas Andrius Jonas Vištalius arba Vištaliauckas.

Šiuom laikų dar negalima paduoti smulkaus jo gyvenimo aprašymo, nes mažai kam jis te žinomas.

"Lietuvos Mylėtojas", aprašydamas gyvenimą mūsų žymesnių raštininkų savo knygoj "Lietuviškieji Raštai ir Raštininkai", taip pradeda Vištaliaus biografiją:

"Šiandieninėje Lietuvoje labai mažai pažįstamu yra mūsų garbus tėvynainis Andrius Jonas Vištaliauckas, žmogus šviesus, nors jam teko tikai šešias kleisas gimnazijoje kuomet tai pabaigė."

Ištikrųjų, velionio Vištaliaus gyvenimas buvo taip audringas, kad šiądien vargiai surasi žmogų, kuris galėtų jo visą gyvenimą tvarkiai ir teisingai papasakoti. Yra daug užsilikusių jo laisčių ir kitokių medžiagų, kuri meta šviesą ant jo gyvenimo, bet tai išmėtyta, nesurinkta dar vienon vieton ir tik ateityje tą galima bus padaryti.

Todėl dabar pasinaudosime tik tomis žiniomis, kokios randasi po ranka.

Andrius Jonas Vištalius gimė 1837 metuose Suvalkų gubernijoje, Senapilės paviete, netoli nuo Alekšotos.

Mažai kas dar težinoma dabar apie jo jaunus dienas. Suaugęs jis turėjo prasišalinti iš Lietuvos ir apsigyveno Vokietijoje, Poznaniaus provincijoje, vietoj vadinamoj Orlenie, (Erelnyčia — vadinavo velionis).

1873 metais jis vedė lenkė. Seimynišką jo gyvenimą nebuvo laimingas. Su žmona, kaip matyt iš jo laisčių, labai nesutiko, ir skirtumas jų tautystė bene buvo didžiausiu nuodu, kuris užnuodijo jam visą gyvenimą ir pagaliau privedė prie to, kad senukas užbaigė savo dienas beprotnamyj.

Kadangi jis buvo pabėgėlis iš Rusijos, tai po tulo laiko turėjo ir iš Vokietijos kraustytis. 1886 metais Vokietijos valdžia privertė jį išvažiuoti iš Vokietijos rubėjų. Jau prieš tai jis ilgą laiką susirūšindavo su savo pažiūtamais Suvienijotose Valstijose, Brazilijoje, Peru ir Argentinoje, besiteiriaudamas, kuri šalis būtų geresnė apsigyvenimui. "Lietuviškuose Raštuose ir Raštininkuose" randame paminėtą, kad jis atsijuntęs apie save trumpą

Jis atminė. Daugiau jam jau neteko savo tėvų žemės matyti ir sudėjo jis savo kaulus svetimoj, tolimoj nuo tėvynės, šalyj.

Lai toj svetima žemelė buna jam lengva!

Vištaliauckas buvo seniausias dabartinių laikų lietuviškas raštininkas; jis rašė lietuviškai jau tuose lakuose, kada lietuviškoj inteligentija buvo dar visai sulenkėjusi — prieš uždraudimą lietuviškos spaudos.

Jis buvo vienas iš "Aušros" uždėtojų ir, kaip pats pasakojo, buvo ir jos leidimo užmanytoju. Raštų jo rods yra nedaug, bet tie koki yra, nepriguli prie paprastų. Iš spaudintų daugiausia yra eilių. Geriausios, tilpusios "Aušroj" eilės — tai buvo Vestelio (Lietuvio) eilės "Regėjimas" (Hop, Hop, kas čia?).

Gražus yra jo vertimas "Vitolioraudos" Kraševskio. Ir "Lietuvoj" tilpo poras jo eilių.

Yra dar rankraščiuose ne mažai jo filologiskų išvadų, bet daugumas jų yra fantastiški, per tai ir moksliškos vertės neturi.

Vištaliaus pamokinimas apie vienybės reikalingumą.

Žiūrėkite!... Kairė su dešine pradeda vaidytiesi ir muštiesi, ne iš džiaugsmo abiejų rankų delnai ploja, bet iš pikto ir simanė beprotės rankos amžinai atsiskirti, o tai dėl savo nelygumo, viena antrai nenori pripažinti pirmos vietos; kairė užvėdi dešinei, kad ją visi labiau garbina, o dešinė užvėdi kairė, kad ji nereikalauja taip sunkiai dirbti kaip dešinė. Pirmai taip jau ginčė pakėlė dėl savo nelygumo; akys pradėjo ant savęs žvaizduoti; ausys, lupos ir žandai pradėjo darytiesi, o vis dėl savo nelygumo. Žodžiu sakant: visi sėnariai, nuo didžiausio iki mažiausio ir smulkiausio, pradėjo vaidytiesi ir bartiesi, o vis dėl nelygumo savo stono ir užimtos vietos: ir kas-žin kas būtų galėjęs atsitikti, kad ne balsas gero sgnario, sunais ir tarno gero tėvo Proto, ir geros motynos Širdies — Išminties! Tas vienas budamas, kaip pulkavinkas, nors visokių skambėjimų ir suokimų turintis — kurio vardas Liežuvis — visus sąnariškus meilingais žodeliais šitaipos įkalbino: Mylimieje, ma nu viengentainiai, vienkūniški sąnarišai, broleliai ir sesutės! Kokios prieštaisy dēlei keliatėsi viens prieš kitą ir kudikiškai vaidyjatės? Kam tinka tas jusių barnis? Ar jus nevienoje esybėje esate, ar jus ne iš vieno tėvo ir vienos motynos savo gyvastį pradėjote, ar ne lygus kudikiai esate, stambiausi ir smulkiausi iš jusių? Kad kokia nelaimė atsitinka vienam iš jusių, ar ne visi podraug janciate skausmą, ar ne visi kenčiate? Akelės-mielosios mano! ar judvi ne dvi tiksliai viename kune įstatytos ant apsaugos visu savo sąnarių? Ar ne dėlto jums duota ta didė stebuklingoji galybė pernykti spindulėlius savo iki paskutinių vartų tamsybės ir saugotiesi abipusiskai? Ar-gi kad viena iš judvių suserga ir apalpa, antra n'atboja ir nesirupina apie apsaugojimą nuo pažeidimo ir apie išgydymą? Rankelės brangiosios mano! ko judviems vaidytiesi tarp savęs? ar-gi judvi n'einate pagalbon viena antrai čese kokios nelaimės? Ar-gi benešant sunkią naštą, nesidalinate sunkumu, nesilengvinate ir nesišelpiate? Ar-gi nesiginate abidvi prieš neprietelių koki iš paskiausios sylos išsėmimo? Ar-gi nesiglostote abipusiskai, jei katras jusių suserga arba alpsta?!" Kalbėjo liežuvis puikiui ir išmintingai, o sgnariai vieno kuno klausė, o išklaušė paliovė vaidytiesi, susigerino ir gyvena iksiole, ne tik kad vienas kitam neužvėdėdami nė vietos, nei stono. Visi sgnariai pripažino liežuviui daugytystės stoną, nės jis yra liekioriumi viso kuno.... Viską gerai išguldė ir išrodė, kad tą vaidė pakėlė tarp jų kokia svetima syla svetimo kuno, kusintojos, apgavikas, ilindęs tarp jų kaip žaltys, o rokuodamas už brolių vieno kuno ir kraujo, ir vienos dvasios, apipaikino juos, idant potam, sudraskius juos, savo gentiskam kunui priteikti ant prarijimo, o ant savo pasistiprinimo...

Dumokite, broliai mano mielieji, iš vieno kaulo ir vieno kuno ir tuomi pat vieno kraujo, lietuvių Galionai! Ar ta prastoji pasaka nerodo jums aiškiai, kad jus dar visi vieno kuno sgnariai esate, ipačiai rodo jums Liežuvis, nės tuomi pačiu visi kalbate, nors žodeliai nekurie sukraipyti mažumą yra! Todėl ar jįs savę lietuviškai, lietuviškai, latiais, letais, latviais, ziamačiais, kurais, kuršais, parusais ar prusais ar zalukais ir t.t. vadinatės, visi kaip esate, katrie kalbate letgalioniška kalba, esate vaikaiš vienos gentės, vieno kuno ir kraujo atžaloms! Ar jums neprieteliai Varvarai, mekečiai ir kiti pagonai įkalbėjo ir įkalbina, kad jus ne vieno tėvo ir ne vienos motynos vaikaiš esate? Jie nori jūsų išnykimo, todėl kusi jus ant išsiklaidymo, dalinimosi į perdalas, idant viens kita nesišelpumėte, ale neapsikęstumėte tarp savęs ir neprieteliškai vaidytumėtes! Ar jus nei tiek proto neturite, jog pašalpa svetimo kuno, kartais jums duota, aproknota yra gerai tu bedievių, idant jiems šimteriopis pršimčius atgabenti! Ar nežinote iš nusidavinu švieto, kad tukstančiai paveikslų reiskia apie atsitikimus, kur nėra mylimieje prieteliai, pasikvietę ant česnių, savo mieluosius svečius žvėrškiu būdu nugalabyjo kardu ir nuodais arba čemeryčiomis! Ar nežinote, kad jie žudonui arba šetonui vyliotojų lygus!

PRIE SUMANYMO.

36 No. "Lietuvos", straipsnyje "Jovarii užuojauta", p. Rutkauskas, išdėstęs silpnąsias paginstojimo puses, padavė labai, mano nuomone, puikių sumanymų, būtent: surinkti kelis tukstancius doliarų, nupirkti sklypą žemės, aprupinti jį reikalingu pavyzdiniam vedimui ukės inventoriumi ir tą Lietuvos visuomenės turtą (kaipo fondą) sėlimui užsitarnavusių visuomenės veikėjų, reikalaujančių medžiagiskos paramos) pavesti Jovarii iki gyvos galvos.

Tas sumanymas, mano nuomone, yra vienas iš praklinausių. Labai gaila būtų, kad jis žlugtų taip, kaip žlugę daug kitų naudingų sumanymų, kurie liko tik tai sumanymais. Galima tikėtis, kad daugelis atsisiras tokių, kurie pasakys, kad tas dalykas persunku bus įvykdyti, — reikėtų daug laiko, daug trūsos.... Bet tas neturėtų atausinti nuosekliųjų dvasios. Jeigu mes butumėme pasirūpinę tuomi pirmiau, kuomet visa eilė badaujančių musų gabių vyrų be laiko žengė į kapus, tai šiądien Jovaras jau būtų aprupintas. (Dar nežinia, ar Jovaras sutiktų priimti tokią dovaną. Red.). Todėl, ši dalyką įvykdydami, jei sakysime, nesušėpsime pagarbui būdu Jovaro, tai tikrai, ateityj susėpsime tą, kuris nunai dar nēr mums žinomas.

Taigi remkime užmanymą! Dirbkime! J. Charžauskas.

MOKSLEIVIŲ REIKALUOSE.

Taip laukiamas lietuvių Rymono-Katalikų moksleivių susivaižavimas jau įvyko. Šitas seimas didžiai yra svarbus, nes jame suverta Susivienijimas ir vienbalsiai tarp kitko nutarta išleisti moksleiviams mėnesinį laikraštį "Moksleivis". Ašai, kaip išrinktasai redaktorius, skaitau už garbę pranešti drangams ir visuomenai, kad "Moksleivis" išleisti pasistengsime spalio (Oct.) mėnesyje 1912 m. Visus straipsnius gerbiamegi sandarininkai malonėkite siųsti šiuo adresu:

K. A. Vasiliauskas, 857 W. Sherbrooke st., Montreal, Canada.

Antras Rymo-Katalikų moksleivių seimas atsisub ateinančiais metais. Visi kiti moksleivių nutarimai bus paduoti pirmamjam "Moksleivio" numerijė.

Su pagarba K. A. Vasiliauskas, "Moksleivio" redaktorius.

Kiekvienoj ypatoj, prie kurios prisitari, įieskok, kas joje yra gero ir stipraus; gerbk tą; džiaugkis tuom ir, kiek galėdamas, stengkis tame jį sekti. Ruskin.

GENEROLAS NOGI.

Nepaprasta Gen. Nogi Mirtis.

Jau ne sykį Japonija nustebi- no visą pasaulį savo karzygi- kais darbai, savo žmonių gaba- mais, savo karėvių narsumu ir savo nepaprastu patriotizmu.

Iš menkos barbariškos tautos į penkis dešimtų metų likti vie- na iš stipriausių ir pilnai civili- zuotų viešpatysčių — be abejo- nės, reik pripažinti, kad tai yra karzygiškas tautos darbas, kurį gali atlikti tik žmonės ne- paprastai gabūs. Šios tautos narsumas aiškiausiai pasirodė lai- ke paskutiniojo rusų-japonų ka- ro. Tame taigpi apsiereiskė ir japonų nepaprastas patriotizmas arba savo krašto ir tautos meilė. Daug ikišiolei apie tai rašyta ir kalbėta. Dabar vėl visas pa- sulis apie tai kalba, nes Japoni- joj pasitaikė atsitikimas, kuris gal niekur kitur nepasitaiko ir kuris gal galės mus išaiškinti bent iš dalies priežastį Japo- nijos nepaprasto augimo.

Telegramas praneša žinią, kad rugšėjo 13 dieną, kada lavoną nesenai mirusio Japonijos Mika- do išnešė į kapus, vienas iš di- dziausių šios dienos Japonijos vyrų, garsusis Nogi, saužiniai nusizūdė kartu su savo žmona. Jis tą padaręs iš galiesčio ir di- deles mirusio Mikado meilės ir dar todėl, kad jis manė, jog tokiu savo pasielgimu, — duodamas savo gyvastį už savo cėsorių, — jis suteikia jam didžiausią garbę.

Kada mirusio Mikado lavoną išnešė iš šventainio, generolas Nogi su savo žmona, (abudu da- lyvavo laidotuvių ceremonijose), tyliai ir niekieno nepatėmyti pra- šalino iš burio palydovų ir, parėję namo, prisiruošę prie mirties. Nogi parašė laisvą jau- nam Mikadui, kuriame jis pra- nešė, kad jis aukoja gyvastį jo mirusiam tėvui. Po to jis ir jį apsiengė senoviškas Japonų ru- bais ir papildė saužindystę: jis trumpu kardu pervėrė sau ger- klę, o jį kardą išmeigė sau pilvan.

Čia reik patėmyti, kad senovės japoniečiai turėjo tokį paprotį, sulgy kurio nusizūdymas delei savo valdovų garbės skaitėsi gar- binga mirtimi. Tas paprotys viešpatavo tik tais laikais, kada Japonija buvo dar barbariška ša- lis; šiandien jo labai retai kas pri- silaikydavo ir tai tik tarp tam- seninių minių.

Kad tą galėjo padaryti vienas iš apšviečiausių ir garsiausių Japonijos vyrų, — niekas nesiti- kėjo ir visas civilizuotas pasa- uis tuom nusistebėjo.

General Nogi buvo Japonijos karzygis. Jis buvo vadovu japo- nų armijos, kuri paėmė Port Arturą; jis nustojo po Port Ar- turo savo dviejų sūnų, kurie ta- po užmušti prieš pat rusų gene- rolo Stesello pasidavimą; jis taip- gi užtikrino japonų pergalę ties Mukdeno.

Tai buvo garsiausias ir labiau- siai mylimas Japonijoj karzygis. Toks jo pasielgimas yra mums nesuprantamas, ir gal kiekvienas iš mūsų pavadins tai barbarišku pasielgimu. Tas teisybė. Žiu- rint į šią sauzydystę europinės civilizacijos akimis, yra tai bar- bariškas pasielgimas. Vienok, at- siminę priežastis, kurių dėlei No- gi nusizūdė, noroms-nenoroms turime pripažinti, kad podraug- tai yra ir be galo prakilus pa-

NAUJAS DARODYMAS.

Vienas senas kunigužis, po pa- mokslui apreiškė savo parapijo- nams, kad sekantį nedėdienį jis skaitys apie tvaną. Bėgyje są- vaitės, koks išdykęs vaikas sul- pino į kruvą du Biblijos lapu. Taigi minėtoje nedėlioje kuni- gužis skaitė sekancias:

„Ir Nojus pasiėmė su savimi savo pačią, kuri buvo“ — čia jis apvertė lapą — „keturišdesimts pėdų pločio ir vieno simto ir keturišdesimts pėdų ilgio.“

Su didžiausiu nusistebėjimu jis nusizūstė akinus, perskaitė vi- šą straipsnį išnauro ir ant galo atsiliepė:

„Mieli mano parapijonai! Nors aš Bibliją daug sykių skaitiau, bet tik pirmu sykiu radau tokį aprašymą. Vienok aš jį priimu, kaip naują paliudijimą ir doro- dymą, jog žmogus yra neapsako- mai pasibaisėtina ir stebuklingai sutvertas.“

DRAUGAS

Viena veiksmo drama
Vertė A. Matutis

RENATA. Bet mano laiskai ten vyduje!... Ak, Die- ve, mano Dieve!

LUIGI. Poni grovienė, dar neviskas prarasta, dar.... RENATA. Kokiu būdu?

LUIGI. Aš prie to visko busiu.... Jeigu užmatysiu ponios grovienės laiskus, nemanais užslėpsiu juos ir....

RENATA. Padukimas!... (Prisiartina prie skrynios, plėšia viršų, stengiasi atidaryti.)

LUIGI (priešais). Del Dievo! Ponas grovas už valan- dės pribus! Poni grovienne pasigalėdama....

RENATA. Mano vyras už valandės turi grįžti, idant tuomi užsiimti.... Už valandės čion pri- bus.... atidars skrynią.... atras mano lai- kus!... Didis Dieve, aš nustoju proto....

LUIGI. Poni grovienne, drąsos! Meldžiu tą viską pa- likti man, meldžiu nesipriešinti, — nes bus nau- ja nelaimė.

RENATA. Ak, taip, nauja nelaimė, bet didesnė, kaip pračiosios.... Mano dukterė.... mano moti- na.... mano geras vardas....

LUIGI. Taigi dukters vardu užkeikiu, poni grovie- nės tuojais apieisk tą vietą! Ponas grovas už valandės pribus čion, ir, kaip poni grovienne iš- aiškinti jam savo buvimą čia?...

RENATA (kuriai nauja mintis atėjo į galvą). Ar jis lig šiol neturi ne mažiausio dasipratimo?

LUIGI. Ne, ištikrųjų ne....

RENATA (nusprendusi). Taigi pasiliksiu čionais, ma- no buvimą čia išaiškinti koki nors būdu; tas nieko, by tiktai mano vyras nepasilikyt čia vie- nas. Pagalios pasistengsiu jį iš čia išvadinti ir prikalsiu, idant šiandien jau čia nebesugrįž- ty.... O tu, Luigi, tu išgelbsi mane, tu turi mane išgelbėti! Šią naktį atidarysi tą spy- ną....

LUIGI (su baime). Šią naktį?

RENATA. Taip, išplėsi spygną, padarysi viską kas tiktai galima bus ir sunaikinsi mano laiskus.... LUIGI (k. a.) Poni grovienne, mano atsakomybė.... RENATA. Kuomii yra tavo atsakomybė prieš mano garbę?

LUIGI. Mane intars....

RENATA. Kame? Kas drįs tave intarti? Taigi nori, idant palikčiau nedorą vardą vienatinei mano dukterei?... O, ne, tu man to neatsakysi, juk tiesa?.... Tiktai pagalvokie, jog tavje visa mano viltis, tiktai tu vienas gali mane išgel- bėti! Aš palauksiu čia savo vyro ir nepaliksiu jo vieno.... Bet prisiėkkie man, Luigi, jog padarysi tą, ko aš meldžiu tavę; prisiėkkie man Giovanni' vardu, jog padarysi tą jo meilės delei....

LUIGI. Taip, prisiėkiki! Net atiduosi savo gyveni- mą, idant poniją grovienne išgelbėti.... Bet da- bar, poni grovienne nusiramink, nušluostyk aša- ras.... Štai veidrodas.... ten.... Greičiau, del Dievo.... Ponas grovas grįžta.... kad ne- pažintų.... greičiau.... greičiau....

TREČIOJI SCENA.

GROVAS, RENATA ir LUIGI.

GROVAS (ineina iš kairės pusės; pamatęs Renatą ūmai sustoja). Renata, tu čia?!

RENATA. Atvažiuavau karicia.... Sykiu su Dina....

Atėjo man mintin, jog tu čia esi ir įėjau....

GROVAS (nustebęs). Čionais?

RENATA. (pasitaisydama.) Taigi norėjau margrovie- nės atkankinti.

GROVAS. Taigi eikie pas ją, bus tau labai dėkinga.

RENATA. Eikiva sykiu.

GROVAS. Tik-ką iš ten išėjau, yra labai apskunkinta.

RENATA. Taigi gal geriausias bus ją ramybėje palikus.

GROVAS. Ištikimai! Ar Dina yra apačioje?

RENATA. Taip apačioj, palikau ją su Alicija karie- toje. Eikiva.

GROVAS. Dar netuojaus.

RENATA. Tiek čia liudėsio tuosė namuose!

GROVAS. Oi, net perdaug, Renata! Ko čia atėjai?

Geriaus kiekis, išvažiokie su Dina pasivažinėti už miesto; aš išėsiu įsus pasitikti.

RENATA (spirdama). Vaziuokie ir tu, Jurgi, su mu- mis!

GROVAS. Negaliu. Už valandės turi čia būti Ba- rozzi.

RENATA. Barozzi? Kas jis toks?

GROVAS. Skulptorius.

RENATA. Ar ilgai jis čia pasiliks?

GROVAS. Pusę valandos, o gal truputį ir ilgiaus.

RENATA. Greitai atlik su juomii, o aš čia palauksiu.

GROVAS. Ne, Renata, negaliu.

RENATA. Aš noriu būti su tavimi. Taip man nuo- bodu vienai....

GROVAS. Pagalios, kaip sau nori. (I Luigi.) Geras mano Luigi, nueikie žemyn prie Alicijos, arba pasisyskie ką....

LUIGI. Tuojais einu, pons grovai.

GROVAS. Pasakykie, lai musų palaukia; mės ateisiva už valandės, už kelių minučių; tuo tarpu aš parašysiu kelis žodžius; kuriuos tu atiduosi po- nui Barozzi, kada čia ateis.

LUIGI. Gera, ponas grovai. (Išėina kairėn.)

-KETVIRTOJI SCENA.

GROVAS ir RENATA.

GROVAS (seda prie biuro ir imasi prie rašymo).

Margrovienės padėjimas ištikrųjų pasigalėjimo vertas; patariau jai, idant išvažiųtu į Villatus. Reikia ją kuogreičiausiai išvadinti iš tų namų, perpildytų liudėsio. Man gi pripuolė dalion ta skaudi priedermė, peržiūrėjimas Giovanni'o pa- laiku. O aš tuo tarpu taip trokštu ramybės

trupučio, tylos.... Žinai, Renata, jau nuspre- džiartu, jog netrukus išvažiuosiva arba į koki- kurioją arba net į Šveicariją. Taip reikalauju nusiramino, pašilinksiminim!.... Tuo tar- pu....

RENATA. Tuo tarpu ką?...

GROVAS (stodamas). E, jeigu tas pagalios turi būti auka, sudėta ant bičiulystės aukurio nelaimin- gam myliniausiam geriausiam mano draugui, tasyk laikau sau šventą priedermę viską išplė- dyti. Bet tiktai pamastykie, brangi Renata, koks tai nesmagumas, koks tai skausmas man būti čionais, toje vietoje, kur mės sykiu su Giovan- ni tiek laimingų, tiek linksmy valandų prači- dova!

RENATA (glumoningai staigindama stengiasi valdy- ti). Eikiva, Jurgi, eikiva iš čia.

GROVAS. Atsimenu, kada pagrižo iš savo ilgos kelio- nės: kokia tada buvo linksmybė! Nesimaitėva per trejus metus! Atrado mane jau apsiavedusiu ir musų dukters tėvu....

RENATA (k. a.) Eikiva iš čia, perdaug imi tą viską į galvą, — tie atsiminimai liudina tave dar dau- giatus.... Eikie, eikiva.... Dina karietoje musų laukia....

GROVAS (il prabusdamas). Gerai, eikiva. Tiktai pa- rašysiu keletą žodžių, prie kurių pridėsiu Gio- vanni'o paveikslą ir tasyk išėisiva. (Sėdasi ir rašo. Už valandės.) Skulptorius turi kuogrei- čiausiai užsiimti apdirbinu škeio paminklui. Juk žinai, pastatysine jam paminklą Villato parke.

(Pauza. Stoja. Renata su didžiausia atyžia tėjia Kiekvieną jo judesį. Grovas prisiartina prie skrynios ir taiko raktą į spygną.)

RENATA (persigandus, tiesiog nescivaldydama). Ką darai?

GROVAS. Atidarau tą skrynią.

RENATA. Kam?

GROVAS (truputį nustebs). Kam? Kąnt surasti Gio- vanni'o fotografiją; manau, jog surasiu net ke- letą.... Bet kodėl man tokį užklusimą už- duodi?

RENATA (susimaišius). Brangus Dieve.... matai.... esi taip nuliudęs.... apsiangokie truputį.... kam-gi butinai turi tuom užsimti dabar.... pa- lukėkie keletą dienų, kada nusiraminsi truputį.

GROVAS. Ne, ne! Priežadėju margrovienai, jog už- siimsiu paminklu negaidamas nei valandės laiko.

RENATA (staigindama). Bent palukėkie rytojaus.

GROVAS (gersirdingai). Jau parašiau.... tiktai pri- dėsiu fotografiją ir tuojais išėisiva.... (vėl bando atidaryti.)

RENATA (saturėdama jį). Nedarykie.

RENATA (neišdrįsdama). Matai.... gali atrasti to- įe skrynioje ką tokį.... aš pati nežinau ką....

bet.... gal ką iš jo praeities.... o esį taip nu- vartęs.... sušnervuos.... nusilps....

GROVAS. Vėl čia kas! Nesibijokie manęs, pataikysiu valdyti save, (ramiai) apstokkie, Renata.

RENATA (melsdama). Nedarykie, meldžiu tavę....

GROVAS. Bet tavo pasielgimas išsirodo man kas-kart ištęstenu (akylai į ją pažinuri ir užtėmja ją nubiškusia). Ką matau, tu drebai, nublai....

Renata! Del Dievo, išaiškinkie man, kas su tavimi yra?...

RENATA. Eikiva, išėikiva iš čia, meldžiu tavę!

GROVAS (tėmydamas). Jų pati tokį slėpį ma- jo). Gal koks padukimas apėmė tave? Nesibi- jokie ne estu gi kudiuku.... (atsigrežia nuo jos ir bando skrynią atidaryti.)

RENATA. Ne, ne! Paklausykie manęs, Jurgi.... Dabar išpažinasi tau teisybę, kadangi lig-šiol melavau.... Dabar išaiškinsi tau mano pribu- vimą čionais....

GROVAS. O! pagalios! nes tavo pasielgimas privėdė mane net prie neužsitikėjimo tavim....

RENATA. Taip, tas teisybė.... tas viskas užtektinai buvo keista.... Dabar pasakysiu tau, tiktai šie- kies.... arba, ne.... geriaus pažūrėkie, ar kar- tais nėra čia ko.... Tai paslaptis....

GROVAS. Paslaptis?! Renata, tu tuomi mane baidai!

RENATA (noredama išlaiko pasitaisyti). Meldžiu ta- vę, pažūrėkie, ar nieko nėra....

GROVAS (apsižvalgydamas). Gi nieko.... Kas čia galėtų būti?...

RENATA (į šalį). Mano Dieve! pridukie man drąsos!

GROVAS (perein per visą sceną ir sėda). Klausau tavę.

RENATA (patylėjus). Kaip jau tau pasakiau.... yra tai paslaptis.... vienok tikiu.... jog nepridera nuo tavę reikalauoti žodžio, jog tą ką pasaky- siu.... visados pasiliks musų tarpe.... pasil- kias kaip paslaptis.... Giovanni di Villato.... (nutraukia.)

GROVAS. Kas gi tuoliaus? Ar ištikro turi man ką tokį svarbaus pasakyti?.... Na, sakykie....

RENATA. Giovanni.... turėjo santikius su tula mo- terim.... su tula mergina.... kurią aš.... (vėlėi nutraukia.)

GROVAS. Kurį tu žinai?

RENATA. Taip.... buvo mano bičiulė.... jau- nystės metais.... Va jis besaligiskai tos mano draugės turėjo laiskus ir fotografijas, žodžiu....

turėjo ką, kas galėtų moterį pažeminti....

GROVAS. Na?

RENATA. Taigi.... kaip jis netikėtai numirė, tai visi tie laiskai ir fotografijos turėjo likti pas jį.... nesunaikinti....

GROVAS. Tai ką tasyk?

RENATA. Butinai reikia, kad tie laiskai būtų atiduo- ti jai, arba, kad juos sunaikintų kas toks, kas apie tuos santikius žino....

GROVAS (nustebs, neįsitikėdamas truputį, bet vis ramus, tylus, drąsus). O gal tu tą padaryti turi?

RENATA. Tiktai aš viena apie tuos santikius žinojau ir prie manęs jį, mano bičiulė, kreipėsi....

Atradau ją taip apsiaverkusia, ji taip manęs to- melde.... jog.... Priegioti ta moteris priguli prie pasaulio, yra vedusi, turi gerą vardą....

Pagalios ji jau taip daug iškentėjo.... kad aš manau, jog padarysiu prakliną darbą išgelbėda- ma ją nuo tos nelaimės....

GROVAS (kas-kart labiau nustebs, skausmo apimtas, su ištėtinėjimu). Ir tu, tu tą padarei?

(Toliaus bus).

Pašnekėlių Kampelis.

Atsakymai pereinoto numerio klausimų.

112. Kaip žmonės gali vaikė- žioti jurių dugnu? Senovės lie- tuviai, turėjo prasimanę labai pa- prastą prietaisą, su kurios pagel- ba jie galėdavo vaikščioti upių ir ežerų dugnu. Tą jie darydavo tankiausiai laike karo, pasislėpi- mui nuo savo priešių.

Išbridę vandenin, jie įsikūdavo stiprią storą nendrę, arba tam ty- čiai išgręžtą medinę lazda, ku- rios viršūnė vos-vos išsikišdavo iš vandens. Tokiu būdu jie ga- lėjo gauti reikalingą kvėpavimui orą.

Apie 1715 metus Dr. Halley pagarsino naują išradimą, su ku- rio pagalba žmogus galėjo nusi- leisti vandens gilumon. Šią sa- vo naujai išrastą prietaisą jis pa- vadino "nardomuoju varpu", nes jį ištikro buvo visai panaši į var- pą. Varpo viduryj buvo itai- syta sudėinė ir žmogus galėjo pasinerti kartu su varpu van- denin.

Kad aiškiau suprasti, kodėl vanduo neužlieja varpo tuštumos, paimkite paprastą stiklą ir jo atviru galu stengkitės jį vanden- nin panardyti. Pamatysit, kad stiklas visas pasiners vandenį, bet vidurin stiklo vanduo ne- užeis. Kad tas būtų aiškiau ma- tyti, meskit vandenin smolėtį po- pieros, ar kitą koki plankiojan- tį daiktą ir nardykit stiklą taip, kad jis popieros gabalėlį apvož- ty. Kodėl vanduo neįeina į stiklo vidų? Oras, kuris stikle yra, jo neleidžia. Tas pats yra su nardomuoju varpu.

Žmogus gali jame išbūti patol, pakol jam užtenka varpe oro kvėpavimui. Kad to oro užtek- tų visados, prie varpo pritaisto gumingą dudą, per kurią iš vir- šiaus jam visados užtektinai oro pripompuoja. Bet nors žmogus galėjo nusiileisti gilumon, visgi jis negalėjo iš varpo išlysti. Tas pats išradėjas sutaisė tada kepu- rą, arba metalinį puodą su gu- mine dūda ir langeliais, kurį toksai naras užsimaudavo ant galvos ir per dudą gaudavo orą, o per stiklinius langelius galė- davo viską ant dugno pamatyti. Tokias prietaisus užsidėję, ši- dien nariai gali vaikščioti dugnu jurių (jeigu yra neperdaug gi- lu) ir surasti ten paskendusius laivus. Toki nariai visados devi- labai sunkius čėverykus su me- taliniais padais, kad geriaus bu- tų skėsti ir kad vandens spaudi- mas nuo dugno nemestų žmo- gaus viršun.

113. Ar yra tokia viešpatija, kur revoliucija niekad nesibaig- gia? Siauravakarinė dalyj Pie- tinės Amerikos yra respublika Kolumbia. Ji yra apie 500,000 bertaininių mylių didelė ir turi apie 4 milijonus gyventojų. Da- lis gyventojų yra baltieji, dalis pusiau indijonai, mulatai ir zam- bos (negrų ir indijonų mišinys).

Kraštas labai turtingais įvairiais brangiais metalais, bet delei blo- go stovio kelių ir blogo šalies rėdymosi, visi šitie turtai dar žemėje.

Šita respublika įgijo sau var- dą šalies, kur revoliucija nieka- dos nesibaigia. Kadaisi šalis pri- gulėjo ispanams, bet jie labai blogai gaspadoriavo ir 1819 me- tais žmonės pasiliusavo nuo ispanų jungo, sutverdami Kolo- mbijos Respubliką, prie kurios pri- sidėjo dar Venezuela ir Ekuador.

1831 metais šitas susi- jungimas trijų viešpatysčių subyrėjo ir Kolumbijos respublika (seniaus vadinasi Naujos Granados respublika) nuo to laiko niekad os neturėjo ramybės: kraštas pasidarė ver- dančiu revoliucijos puodu. Apie šią respubliką sakoma, kad nei vienas jos prezidentas neužėmė urėdo be revoliucijos ir nei vie- nienijimo Pašelpinių Lietuviškų Draugysčių: suvienyti ir su- tvarkyti visas pašelpines bažny- tytes draugijas, taip, kad na- rys, išvažiavęs iš vieno mjęstė kitan, galėtų ligos laikų gauti pašelpą. Skirtumas tar- abiejų susivienijimų yra tik ta- me, kad prie Sus. Paš. Liet. Draugysčių gali prigulėti viso: pašelpinės lietuviškos draugy- stės, — kaip tautiškos, taip i bažnytinės,—o šis susivienijimas mano apsiurbežiuoti vien tik bažnytinių draugysčių priėmi- mu.

Mažas skaitilus dalyvaujančių

išrado žinomas holandietis Huy- gens 1657 metais.

Prieš laikrodžių išradimą žmo- nės pažindavo laiką dienos laiku pagal saulę, o nakties laiku pa- gal didesnes žvaigždes. Vėliaus laiką pradėta mieruoti "pieski- niais laikrodžiais", arba kliapsi- dromis. Siedvi prietaisai buvo viena į kitą panaši, tik pirmoj vartodavo pleskas (smiltis), o antrojo vandenį. Iš tam tikro su- dyno, smiltis išsibyrėdavo į tulą laiką į kitą sudyną ir tą laiką vadindavo valandomis.

115. Kas pastatė didžiausią pa- saulij tvorą? Činų viešpatystė buvo viena iš kulturingiausių se- novės viešpatysčių. Į šiaurius nuo Činų buvo apsigyvenę įvai- rios puslaukinės narsios tautos, kurios nuolatiniiais užpuilmais ir plėšimais neduodavo Činams ra- mybės. Činai sumanė tada nuo- tų plėšikų apsitvert ir tam tik- slui nugaru rubežiniu kalnų pa- statė didelę muring sieną, kurią galima pavadinti didžiausia tv- ra visame pasaulyje.

Ši siena turi išviso 1500 my- lių ilgio ir tapo užbaigta 214-ais metais dar prieš Kristaus gimimą. Pastatymas šios sienos bu- vo milžiniškas darbas. Sienos fundamentas yra padarytas iš granito ir turi apie 25 pėdas storumo. Iš lauko padirbtos dvi sienos iš ceglų, o jų tarpas iš- pildytas akmenimis ir žemėmis. Sienos viršunė yra truputį siau- resnė, nes yra tik 15 pėdų sto- ra; abelbas sienos augštis kai-ku- riose vietose siekia 35 pėdų. Sie- nos viršus buvo gražiai išdėtas plytomis ir tokiu būdu iš sie- nos pasidarė gerų geriausių plan- tas, kuriuom galėjo marštuoti Činų kariumenė po 10 vyrų eilę. Vietomis ant sienos buvo padirbti dar bokštai, — tokie, kaip budavo senovės tvirtovėse.

Tokių būdu Činų viešpaty- stė anais laikais gynėsi nuo lau- kiniai siaurės plėšikų. Lickanos šios sienos dar ir dabar, kaip kuriose vietose nubyrėję, bet, abelnai paėmus, užsilaike dar ge- ram stovyj; tik viršunė apaugo žolėmis. Šią garsią Činų sieną statė per dešimtis metų ir sa- koma, kad keli milijonai darbi- ninkų dirbo istisą laiką.

KLIAUSIMAI.

116. Kur yra seniausias ant svie- to muzėjus?

117. Koks metalas yra bran- giausias ir koks yra pigiausias?

118. Kur yra mokykla, kurioj priimama tik po vieną mokinį iš kiekvieno distrikto?

119. Kur ima mokesčius nuo kaimiečių ne pagal jų turą, bet pagal jų svarumą (sunkumą)?

Atsakymai bus kitam numerij.

LIETUVISKŲ PA

kunigų lyg rodytų, kad šis naujai organizuojamas susivienijimas lik šiolei neįsteigė sukelti didesnio užsienio interesavimo. Įnešta sumanymas paskirti pašėlę savo draugams seneliams ir sužeistiems, gėdijama net tam tikslui prieglaudos namas įkurti. Kun. Židaniavičius iš Amsterdam pasiūlė tam tikslui padovanoti savo farmą Amsterdame.

Visų įnešimų sutaisyti išrinkta komisija iš penkių ypatų. Vienas delegatas iš Paterson, N. J., padavė sumanymą, kad neįsileisti savo tarpan laisvamanių narių, nes tai esą baisiausias katalikams pavojus. Svarstyta taipgi ir apie imigrantų šelpimą.

Nedėlios vakare (vakar) giedoriai davė koncertą. Programas susidėjo daugiausiai iš Sausnauko, Šimkaus, Naujalo ir Petrausko dainų. Užbaigta koncertą Lietuvių Tautiškoji himnu "Lietuva, tėvyne mūsų". Dalyvavo C. Brooklyno choras po vadovystę p. K. Strumskio, Elizabetos choras po vadovystę p. J. Steponavičiaus ir vietinių choras po vadovystę p. A. Radzevičiaus. Koncertas nusišė gerai.

Šį vakarą loš teatrą. Rytų, 17 d. rugsėjo, prasidės tolimesnės kongreso sesijos.

V. Ambrozevičius, Spec. "Lietuvos" korespondentas.

Vietinės žinios.

I SEIMAS LIETUVIŲ DRAUGIJŲ CHICAGOJ.

Pranešame gerbiame Lietuvos draugijoms Chicagoj, jog I seimas Chicago Lietuvos Draugijų Sanjunos atsisbus svetainėje Sv. Jurgio parapijos, kertė 32 place ir Auburn ave., 7 ir 8 lapkričio dieną šį metų. 3 lapkričio bus parengtas puikus Chicago Lietuvos Draugijų Sanjunos vakaras. Pradžią sesijų ir vakaro bus 8 valandą vakarė pamintose dienose.

Programas vakaro susidės: iš dainų lietuviškų choro ir dainų solo; bus teipgi muzikališki veikalai. Nutarta kviesti valstijos gubernatorių ir Chicago miesto majorą pasakyti mums nors porą žodžių.

Prieš seimą bus dar du susirinkimai lietuviškų draugijų atstovų: rugsėjo 27 d. ir spalio 29 d. "Aušros" Dr. jos svetainėje, pn. 3149 S. Halsted st., 8 val. vakare. Minėtuose susirinkimuose teiks susirinkti atstovai iš lietuviškų draugijų Chicagoj.

Kiekviena Chicago lietuviška draugija, norinti susipažinti su įstatais Chicago lietuviškų draugijų Sanjunos, malonės paduoti Generališkam Sanjunos sekretoriui skaitlių savo narių, vardus ir adresus valdybos sąnarių, palidytus pirmsėdžio ir sekretoriaus ir draugijos žyme. Kiekvienai draugijai bus pasiūsta tiek įstatų exemplorių, kiek ji turi sąnarių.

Draugijos, norinčios dalyvauti sesijoje I seimo Lietuvių Draugijų Sanjunos, privalo išrinkti savo atstovus ir nuo generališko sanjunos sekretoriaus pareikalauti atskančių blankų mandatams.

Sprendžiamajį balsą seime turės atstovai tiktai draugijų, pilnai užsimokėjusių įžengimus ir mėsinius mokesčius nuo savo sąnarių. Mokesčiai yra: įžengimas 5c. nuo nario sanjunos* izdan, mėnesinis — 1c. nuo sąnario. Draugijos, prisirašiusios pereinuo- se metuose, privalo užsimokėti visus mokesčius nuo 1 sausio šių metų; draugijos, dabar norinčios prisirašyti, teiks prisijūsti Sanjunos izdan mokesčius drauge su mandatais savo atstovų.

Tapo atspaudintos blankos mėnesiniams draugijų sekretorių raportams, parodymai, kiek draugija turi sąnarių, kiek surinko įženginių ir mėnesinių mokesčių ir kitų dalykų. Draugijų sekretoriai, reikalaudami tų blankų, teiks atsiųskti ir Generališkaj Sanjunos Sekretorių.

Draugijos, kurioms rūpi lietuvištos labas, kurios nori, kad visi lietuvių reikalai būtų kuogeriausiai sutvarkyti, kurios nori, kad visi mūsų viešo gyvenimo reikalai būtų tinkamai vedami, teiks iš tarpo savo narių skirti kuotinkamiausius atstovus; iš jų bus skiriama ir Centralė Sanjunos valdyba vedimui tolesnių Sanjunos reikalų. Pradžią padaryta, o ateitis prigili nuo visumėnės. Su pagarba

J. J. Elias, prezidentas,

4600 So. Wood st., J. J. Hertmanowicz, gen. sek.

3227 Emerald ave.

"Dramos" draugijos vakaras. Prieitą nedėdienį Hull House teatre "Dramos" draugija pastatė ant scenos trijų veiksmų juoką, vardu "Gyvieji Nabašnikai".

Veikalėlis yra gana humoristinis, patai ir neuobodus. Lošimas taipgi gerai pavyko. Kai kurie aktorai atliko savo roles tikrai gerai. Prie tokių reik priskaityti p. J. Prusinską, lošusį nedekto gydytojas rolę ir p. Moskievą, virėjos rolę. Gaila tik, kad trumputė p. Moskievės rolę neleidė jai ilgai ant scenos būti. Bet ir trumpi jos išėjimai atkreipė publikos atydą.

Bene geriausias, vienok, atliko savo užduotį p. Sankunas, tikiro rolę. Jo kalbai labai atsakė ir gestuliacijos. Girtuoklį jis moka puštinai nuduoti ir tas jam palengvino išpildyti rolę seno "užitraukusio" tarno, patyrusio "vilko". P. Damijonaitienė lošė neblogiausiai, tik vietomis stokavo jai gyvumo. Pui Vaitiekuniai labai gerai pavyksta juokdaryti rolę, dvarponio rolę jam jau netaip eina, nors, ačiū savo prityrimui, jis gali ją atlikti geriausiai už kitus. Siuom karšty, sulyg rasejo nuomonės, jis darė įspūdį greičiau seno "lekojaus", negu dvarponio. Reikėtų taipgi patenyt ir tai, kad siuom kartu p. V. perdaug žiūti į žemę. Žiūrės-žiūrės, patylės-patylės ir tik tada atsako. Publikoj darėsi įspūdis, kad bene aktorius neišmoko gerai savo rolių. O gal tai jau toks jo paprotimas?...

Reik dar paminėti p. Briedį, advokato rolę. Sulošė neblogai, tik "too slow", be tam tikro gyvumo, kas advokatai nevisai atsako. Abelnai pačmus, vakaras gerai nusišė. Juokingas veikalo turinys įkvėpė publikai gerą užpą. "Lietuvos" reporteris.

Stepuko Opera. Tokiu vardu buvo užvadintas muzikaliskai-vokaliskas vakarėlis; TMD. 28 kuopos surengtas Meldazio svetainėje, nedėlios vakare.

Visi, kam teko matyti syk ant scenos Stepuką, skubinos pasiklausyti jo operos. Na, ir buvo pilnutėlė erdvi Meldazio svetainė. Minėtame vakarėlyje buvo prakalbos, deklamacijos, solo ant mandolinos, duetai — monologai, duetai-dainos, pagalios Stepuko Opera.

Visi, išimant gal kalbėtojų, atliko savo užduotis puikiai; Stepukas, žinoma, visų puikiausiai. Mūsų Stepukas, tas visų Chicago lietuvių mylimas ir gerbiamas juokdarys, siuo syk patirodė pilnoj savo galybė. Tai nepaprastas juokdarys, bet moks ir žinąs, kaip iš ko padaryti daug sveiko ir malonaus juoko. Gaila drašai tvirtinti, jog p. Vincas Brusokas, pažinęs šiuo vakarą pradžią tikram, sveikam, bet lietuviškam komizmui.

A. K.

Vakarinė Mokykla. Prieitą panedėlį atsidarė ant North Side, Sv. Mikolo Ark. parapijinėje svetainėje, vakarinė mokykla vyrams ir moterims. Mokinama pane- džia, seredomis ir pėtyčiomis nuo 7:30 iki 9:30. Kas nori išmokyti lietuviškai rašyti ir skaityti, arba angliskos kalbos, aritmetikos ir t. t., gali pasinaudoti šita gera proga. Mokyklą ves p. Stasys Safranauckas, gerai pažįstantis mokinimo dalyką jaunas studentas.

Artinasi ilgai rudens ir žiemos vakarai. Neverta jų praleisti nei šiaip-nei taip. Šios North Side jaunimas gali iš šios progos pasinaudoti ir naudingų dalykų pasimokinti.

Teko girdėti, kad "Lietuvos Užiminko" draugystė, ant West Side, žada pjęs Kalėdas surengti vakarą buvusio čikagiečio, dabartinio Muecheno Dailės akademijos studento, Jono Šilei- leikos naudai. Eskulapas.

Teatras, vakarai, pasilinksmini- mai ir t. t.

Sekantį nedėdienį, 22 d., rug- sėjo, atsisbus sekanti vakarai: 1. "Birutė" stato operetė "Kaminakrėtis ir Malunininkas", School Hall svetainėje, 48-ta ir Honore st., ant Town of Lake. Pradžią 7:30 vakare. Bilietai nuo 25c. iki 75c.

2. Liet. Jaunimo Ratelis stato Nagornosko tragediją "Živilė", Sv. Jurgio par. svetainėje, ant Bridgeporto. Pradžią 6:30 val. vakare. Bilietai nuo 35 centų iki \$1.00.

3. "Apšvietos" Moterų draugija stato ant scenos 3 veiksmų A. Adatos komediją "Užburta Kunigaikštis", Meldazio svet., 2242 W. 23rd pl. ant West Side. Pradžią 5 val. Įžanga 25c. ir augščiau.

4. "Aušra" stato ant scenos komediją "Brangusai Pabučiavi- mas", Meldazio svetainėje, 2242 W. 23rd pl. vakare. Bilietai 25c. ir augščiau. Šis vakaras atsisbus subatų, 21 d. rugsėjo.

Hydroplanų įkiojimai. Šią savaitę Chicagoj vidumiestyj, (Grant Parke) atsisbuva įkioji- mai hydroplanų, tai yra tokių mašinų, kurios oru gali skrajoti ir vandeniui plaukti.

Dr. J. Šliupo Prakalbos.

Dr. Jonas Šliupas, kuris atva- žiuoja laikraštinių suvažiavi- man, viešai kalbės 26, 27 ir 28 rugsėjo šiose vietose: 26 rugs. Freiheit Turner salėje, 3417 So. Halsted street; 27 rugs. J. Eliaso salėje, 4600 Wood str.; 29 rugs. Kensingtone Cypliko salėje, 11730 Indiana ave. Visur prakalbų pradžią 7:30 vak.

JUOKELIAI.

LENKŲ KARIUMENĖ.

Laikė lenkų sukilimo prieš ma- skolius, 1864 metuose, vienas len- kiškų sukilėlių pulkas pamatė at- jojant kazokus. Pulko vadovas, matydams pavojų, tuojaus už- komandavo:

"Panovie! Sėskite ant arklių ir marš do liasu!"

Tuojaus viena pusė lenkų už- sėdo ir nuėjo, bet kita — nei iš vietos.

Vadas, perpykęs, suriko: "Cego, jūs neklusot prisaky- mo ir nejojate į girią?"

Tie atsakė vienu balsu:

"Kiedį mūs ne arklių, bet ku- melės!"

"A to osle glovy!" sušuko va- das. "Kas man rūpi, ar jūs arkliai, ar kumelės! Pasakiau joti, tai joti!"

SLAPTAS LAISKAS.

"Jonai, kur dingo tas laiškas, kur čia buvė ant mano stalo?" klausė ponas.

"Aš jį, ponuli, munešiau į pačią ir įkėšau į skyelę."

"Žiopy! Kaip tu galėjai taip padaryti? Ar būvai aklas, kad ne- matėi, jog laiškas nebuvo už- adresuotas?"

"Taip, ponas, aš mačiau, kad ant koperto nebuvo nieko parašyta, bet misliju, kad ponas tyčia ne- užrašė, kad aš nežinočiau, kam ponas siunčia laišką."

BJAURI SRIUBA.

Amerikoninėje kariumenėje rei- kalaujama, kad vyresnieji lan- kytyjs ir virtuvės ir pridaboty, kad kariavų valgis būtų gerai sutaisontas.

Tulas pulkininkas, pagarsėjęs tarpe kariavių savo prisakymų aštrumu, kurie turėdavo būti iš- pildomi be mažiausio pasiteisi- nimo arba klausimo, kartą ties virtuvėje sulaukė du kariavių ne- nesančių katilų su kokia tai sriuba.

"Ei, judu!" suriaumojo pulki- ninkas, "duokite man to para- gauti!"

Vienas kariavių greitai nubėgo atnešti samtį. Pulkininkas, pa- ragavęs, bjauriai susiraukė, iš- spjovė viską iš burnos ir suriko:

"Po šimts negerovių! Ar tai jįs tą lakalą vadinatė sriuba — a?"

"Ne, jusų mylšta", atsakė su- sirupinę kariavai; "tai yra pa- mazgos, kurias nešame išlieti."

NAUJI RAŠTAI.

Joninės. Keturių veiksmų dra- ma. Parašė G. Sudermann. Iš vokiečių kalbos vertė K. Puida. Kaina 45c. Brooklyn, New York. "Vienybės Lietuvninkų" spauda ir lešos. 1912.

K. Puidos Raštų rinkinys. Dramos. Tomas IV. Išleista "Vienybės Lietuvninkų" lešomis. Brooklyn, N. Y. 1912.

Raštų rinkinys. Tomas III. Žemės giesmė. Apsakos. Para- šė Kazys Puida. "Vienybės Lie- tuvninkų" spauda ir lešos. 1911.

Vaikų žaidimai. 20 žaidimų kambarių ir tyrame ore, su dai- nomis, gaidomis ir paveikslėliais. Surašė Matas Grigonis. Išleido Juozas Masiulis. Vilnius, Juoza- po Zavadzko spaustuvė. 1912 m. Prekė 20 kap.

Paslapstis. Parašė Senas Vin- cas. Išleido V. Jakštys. "Ko- vos" spaustuvė. 1912 m.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

p. K. Vasilui, Plainville, Pa. Rooseveltas ne yra žydas, jis yra holandiečių kilmės.

p. M. Kalviečiui, Wat. Tilps kitam numerij.

p. Esculapiui, Chicago. Ačiū, sunaudosime.

p. K. L., Pittsburg, Pa. Apie kompasą rasite paaiškinimą "Lie- tuvos" num. 30-me "Pašnekių Kampelyj".

Magdutei, Chicagoj, į jokus burtus, nei čerus, Magdute, ne- tikėk — tai tik žmonių kvaili- nimas.

Teisingiausias, St. Charles, Ill. Bus kitam numerij.

Visiems, kurių raštai dar ne- tilpo. Sunaudosime, tik truputį palaukite.

APGARSINIMAI.

PUIKI VIETA ANT RANDOS.

Naujas namas ir 5 akrų žemės pigiai ant randos ar pardavimo. Chicago priemiestij, ant 109-tos gatvės ir Kedzie ave., prie mie- stelio Greenwood Park, netoli Sv. Kazimiero lietuviškų kapinių. Ši čia galima važiuoti Chicagoj srytkariais už 5 centus, arba ge- ležinkelį, kurio stotis tik du blo- ku atstu. Sveikas oras, graži vieta ir ant 5 akrų žemės, galima laikyti karvę, vištas ar kiaules ir išrinkti iš to daugiau, negu randa kaštuoja, arba galima užsodyti žemę bulvėmis, daržovėmis, ar ki- tais javais ir išrinkti savo randos pinigais. Dabar laikas žemę dirb- ti, taigi pasiskubinkite. Atsišau- kite į

A. OLŠEVSKIO BANKĄ, 3252 S. Halsted st., Chicago, Ill.

KAIP MOTINA.

Tai neyra juokai, kada žmo- gus, atsiminęs linksmas vaikys- tės savo dienas, sako: "Norė- čiau, kad galėčiau turėti tokį val- gį, kaip man motina budavo darė". Geras, namie darytas val- gis, ištikro, tai vienas smagusas, ir jis yra taipgi sveikas. Siuo- se greituose laikuose mės gadi-

name savo pilvus, valgydami ne- tinkamą maistą, jo nesukramtę gerai. Nuo jo pasidaro daug bėdos ir todėl privalome žinoti tam tikrą gerą vaistą, bėdai at- sitikus. Tokiu vaistu yra Tri- nerio Amerikoniskas Kartaus Vyno Elikširas, todėl kad jis sut- stiprina grumuliavimo organus, ir sutvers gerą, sveiką apetitą. Jis sustiprina vidurių raumenis ir neleidžia prasidėti konstipaci- jai. Privalo būti vartojamas pil- vo ir vidurių ligose. Aptiekose. Jos. Triner, 1333-1339 So. Ash- land ave., Chicago, Ill.

Draugijų Reikalai.

LIET. MOTERŲ DRAUGIJA

"APŠVIETA".

statys scenoj labai juokingą 3 veis- mų kodemiją "Užburta Kunigaik- štis", parašė A. Adata, ned., Rugsėjo-Sept. 22 d., 1912 m., M. Meldazio svetainėje, 2242 W. 23rd Place. Sve- tainė atsidarys 4-4 val. po pietų. Lošimas prasidės 5-4 val. Įžanga 25c. ir aukščiau.

Gerbiama publika širdingai kvie- čiam atsilankyti į minėtą perstaty- mą, kur kiekvienas galės labai link- smiai laiką praleisti. Patsai velka- las yra gana užimantis ir be galo juokingas, o juokas jog visi mylimi.

Taigi čia yra gera proga kiek- vienam atėjus linksmu laiku pakeisti visus savo gyvenimo vergus ir ne- malonumus.

Užtai gerbiama publika meldžiame nepamiršti šito taip nepaprastai grą- žaus perstatymo, kad po laiko ne- reikėtų galvėti.

Po perstatymui tautiški šokiai ir lekiujanti krasa. Poni ar panelė, laimėjus daugiausiai atviručių, gaus dovanų puikų knygelę. Su pagarba, Komitetas.

LIETUVIŲ JAUN. RATELIS

Stato ant Scenos 5 veikm. 8 atid- gimose Nagornosko Tragediją

"ŽIVILĖ"

Nedėlio 22-rą dieną Rugsėjo (Sept.), 1911, sv. JURGIO PAR. SVETAINĖJE, Prie 3252 S. Halsted st., Chicago, Ill.

PRASIDĖS 6:30 V. VAK.

Svetainė atsidarys nuo 5 val.

Po Teatru kaip ir paprastai šokiai.

KOMITETAS.

"AUŠROS" VAKARAS!

atsibus subatų, Rugsėjo 21, 1912, M. Meldazio svetainėje, 2242 W. 23rd Pl. Bus lošiama komedija "Brangusai Pabučiavimas". Pradžią 8-4 val. vak.

Įžanga 25c. ir augščiau.

Pati komedija jau juokų pilna, o jėgu dar ją pagarsins geriausi mu- sy artistai kaip tai: J. Vaitiekunas, J. Šlikas, P. Šlikienė ir M. Montvilu- tē, tal galima tikėtis, kad juokams nebus galo ir juoksis netik laike per- statymo, bet dar ilgai, ilgai po tam minės mūsų vakarą ir juoksis. Po perstatymui Bilius.

Pelnas nuo vakaro skiriamas pa- laikymui Viešo Knygyno ir Skaitly- los ant 1800 W. 46th street.

PIRMU KARTU BROOKLYN'E ant judamųjų paveikslų, Klumpako- jis, Noru Miego, Suktinis, Aguonė- lė ir kiti. Pirmutinis vakarėlis lie- tuvių istorijoje, kur bus rodomi lie- tuviški judami paveikslai. Pirmu kar- tu pilniausias ir didžiausias histo- riškas perstatymas apie Lietuvą ir lietuvių veikėjus. Protarpiuose pa- veikslų rodymo malonai publika linksmis dainelės ir deklamacijos.

Atsisbus 21 d. rugsėjo (Sept.), su- batų vakare, 1912, Tautiškam Name, 101-103 Grand st., Brooklyn, N. Y. Dainnos visiems žinoma užaveto- ja savo maloniui balseliu p-nia Julz Palkauckienė.

Po paveikslų parodymui ir po dai- nelės ir deklamacijos prasidės vi- siškai linksmoji vakarėlio dalis, šokiai, ir t. t.

Muzikantai grieš kuopikliausia lie- tuviškus ir angliskus šokus po va- dovystę p. K. Strumskio. Maloniai esate kviečiami visi be skirtumo at- sižankyti į šį vakarėlį. Vakariū pra- sidės 8:15, svetainė bus atdara nuo 7 val. Įžanga vos tik 25c. ypa- tai. Rengėjai šio vakarėlio: Kinematografistas A. T. Raciunas ir J. M. Danieltus.

GRAŽIAUSIAUS LIETUVIŲ VAKARAS!

Ant Town of Lake, "Birutė" stato scenoj "Kaminakrėtis ir Malunin- kas", operetė parašyta M. Petrausko, ned., Rugs-Sept. 22-rą dieną, School Hall svet., 48th st. ir kampas Honore st. Pradžią 7:30 vak. Įžanga 25c, 50, 35 ir 25c.

"Kaminakrėtis ir Malunininkas" yra vienas iš smagiausių lietuvių ve- kalų, kurie mūsų publika, tikrai an- kant, užžavėja savo malonia melodi- ja, suprantamais žodžiais ir linksmia juokais. Kas norite linksmi vakarą praleisti, gražiai ir draugiškai pasi- linksminti, tai atleikite į šią vakarą. Po perstatymui balius su tautiškaiais šokiais, konfeti ir serpentinai. Muzika po vadovystę p. P. Sarpaliaus.

NEPRALAIŠKITI PROGOS

Dramatiskas Ratelis L. S. S. kuop- y Chicagoj, rengia čiam sezone 1-mą savo vakarą. Nedėlio, 29 rugsėjo, (Sept.), 1912 m., Hull House svetai- nėje, kampas Polk ir Halsted gat. Statys scenoj labai puikią 4-tyl ak- tų komediją "Tagis".

Kam dar nedėnoms Dramatiskas Ratelis? Kas lankė jo surengtus va- karus pereiną sezoną, tam aiškinti nėra reikalo. Siemet jis su dar di- desne energija žada pasidaruoti sce- nos ir publikos gerui. Taigi atsi- linksmit, o nesigailėsit, nes veikalas pilnas smoniingo juoko. Pradžią 7:30 vakare. Įžanga 50c, 35c ir 25c. Komitetas.

DIDELIS METINIS BALIUS

parengtas Draugystės Liet. Jaun- aičių Dainos Mylėtojų, atsisbus, nedė- lioje, 29 rugsėjo (Sept.), 1912 m., M. Meldazio svetainėje, 2242 W. 23 Pl, tarpe Leavitt ir Oakley avenue. Pradžią 5-4 valandą po pietų. Įžanga 25c porai.

Maloniai užkvičiam visus lie- tuvius ir lietuvaites ant mūsų virši- nio Didelio Metinio Balliaus, kuris bus vienas iš puikiausių lietuviškų balių. Teipgi bus puiki muzykė, gar- dus gėrymai ir kvepianti cigalai. Su godone, Komitetas.

Pajieškojimai.

Pajieškau savo brolio Felicijono Sloveciaus, iš Kauno gub., šiaulų pav., Naujos žėgės miesto; jau apie 20 metų Amerikoje. Gyvena Spring- field, Ill., dirba mainose. Jis pats, ar kas kitas teiks malonai pri- siųsti man jo antraštę, rašydami man taip:

Justina Taffrais, 874 Warren av., Milwaukee, Wis.

Pajieškau savo dviejų dėdžių Pran- ciskaus ir Stasio Navarauckų, abu iš Suvalkų gub., Mariampolės pav., Veiverių valsčiaus, Girinių kaimo; pirm keliolikos metų gyveno Chicagoj, Ill., dabar nežinau kur. Meldžiu at- siųskti — jie patys, ar kas kitas, — siuom antraštę:

Mr. J. Navarauckas, 155 North 4th st., Brooklyn, N. Y.

Pajieškau savo švogerio, Jono Šla- zo. Jis gyveno ant Hermitage ave., Chicago, Ill., pusantrų metų atgal. Turu labai svarbu reikalą ir geidžiu su juo susirašyti, kad nežinau ar jis gyvas, ar miręs. Kas apie jį man duos kokią žinią, bus atlyginta. Paelna iš Užkalnio kaimo, Skaudvil- lės val., Raseinių pav. ir Kauno gub. C. Bogushas,

2675 E. 22nd st., Cleveland, Ohio.

Pajieškau savo tikro brolio Adomo Javmalavičiaus, Kauno gub., Virke- mergės par., Konstantinovskos vol., Paravščėnos kaimo. Apie 5 metai Amerikoje, ir kart buvo Bostone, Mass., o dabar nežinau kur. Jis pats, ar kas kitas malonekte duoti žinią ad- resu:

Martinas Jarmalavičius, 3 Franklin st., Seymour, Conn.

Pajieškau savo pažįstamų: Vinco Bilinsko, Julio Tamulevičiaus ir ūke- ro brolio Juozo Janicio, visi Vil- niaus gub., Trakų pav. Prašau kad jie patys, ar kas kitas praneštų man kur jie gyvena, siuom antraštę:

Julius Janicis, 632 Cambridge st., Worcester, Mass.

Pajieškau savo brolio Antano Tur- skio, paelna iš Kauno gub., Telšių pav., Zarėnų parap.; tretį metat Ame- rikoje; gyvena Laport, Indiana. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinią antraštę:

Viktoria Turskaitė, 3439 So. Morgan st., Chicago, Ill.

Jurgis ir Baltrus dar vis negali sugrįžti į Chicagoą.

